ЧИГИТНИ ЭНГ ЯХШИ ИШЛАНГАН ЕРЛАРГА ЭКАЙЛИК

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

47-ЙИЛ ЧИҚИШИ. № 77 (13.033).
2 АПРЕЛЬ 1965 ЙИЛ
ЖУМА
Баҳоси 2 тийин.

ЧИГИТ УНИБ ЧИҚДИ

БУХОРО, (**«Совет Ўзбекистони» мухбири**). КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорларидан илҳомланган область колхозлари ва совхозларининг пахтакорлари чигит экишни оммавий равишда қизитиб юбордилар. Ҳозиргача область бўйича 20 минг гектар ерга «оқ олтин» уруғи ташланди. Шу кунларда пахта далаларида 550 агрегат ишлаб турибди. 30 мартда 3 минг 400 гектар, 31 мартда эса қарийб 5 минг гектар ерга чигит экилди.

Май олди меҳнат вахтасида туриб ишлаётган Навоий, Ромитан, Ғиждувон районларининг хўжаликлари чигит экишда олдинда бораётирлар.

Ғиждувон районидаги Энгельс номли колхознинг республикада хизмат кўрсатган пахтакор Ҳадича Ҳодиева бошлиқ бригадасида 6 гектар ердаги чигит текис униб чиқди. Ромитан ва Навоий районларининг хўжаликларида ҳам эрта экилган майдонларда чигит ниш ура бошлади.

Область пахтакорлари чигит экишни 5-7 апрелгача тамомлаш учун курашни кучайтириб юбордилар.

Советлар мамлакатида

● Украина ССР саноати ходимлари ялпи маҳсулот ва энг муҳим буюмларнинг кўпчилик турини ишлаб чиқариш биринчи квартал планини муддатидан олдин — 29 мартда бажардилар. Пландан ташқари 2,3 миллион тонна кўмир, қарийб 500 минг тонна темир рудаси қазиб чиқарилди, 190 минг тонна пўлат, 50 минг тонна минерал ўғит, шунингдек талай миқдорда рангли металлургия, машинасозлик маҳсулоти, бинокорлик материаллари ва халқ истеъмоли маҳсулоти ишлаб чиқарилди.

Республика саноати меҳнат унумдорлигини ошириш топшириғини ҳам ортиғи билан адо этди.

● *Тожикистон Сув хўжалиги министрлигига қарашли қўриқ ерлардаги совхозларнинг ҳаммасида шу баҳордан бошлаб пахта етиштиришда комплекс механизация жорий қилинади. Ҳар бир далачилик бригадасига ғўзани парвариш қилиш ва ҳосилни йиғиштириб олиш учун зарур бўлган қурол ва машиналар бириктиб берилди. Бригадаларга малакали механиклар, пахтачилик омилкорлари бошчилик қилмоқда.*

Ҳозир бу ерда кўкламги экиш қизғин давом этмоқда. Тупроққа чигит квадрат-уялаб экилмоқда ва айни маҳалда ўғит солинмоқда. Экиш ишлари бошланишидан анча олдин қўриқ ерларнинг шўри ювилди, текисланди, ёввойи ўтлардан тозаланди.

Совхозлар экин майдонларини кенгайтириб, ҳосилдорликни ошириш тадбирларини кўриб, пахта ялпи ҳосилини бир ярим баравар кўпайтиришни мўлжалламоқдалар.

● **МОСКВА.** Пойтахтнинг Курск вокзали яқинидаги Садовое кольцо кўчасида ўн икки қаватли уй-жой биноси қад кўтарди. Бу бино одатдан ташқари усулда қурилди. Бинонинг тўрт юздан кўпроқ элементи, девор панеллари, қаватлар орасидаги плиталар, колонналар, бир-бири билан занглашига бардош берадиган мустаҳкам болтлар билан туташтирилган. Каркассиз йирик панелдан кўп қаватли уй-жой биноларини шу усулда қуриш каттагина истиқболга эгадир. Монтаж қилишнинг янги усули жуда катта ва олти тоннагача оғирликда бўлган конструкцияларга қўйиладиган туташтирувчи деталларнинг жуда аниқ тайёрланишини талаб қилади.

● СТАВРОПОЛЬ. Право—Егорлик ва Терек кума суғориш системасидаги каналларининг соҳилларига ўнлаб трактор, бульдозер ва экскаватор чиқарилди. Гидромеханизаторлар шўрхок ерларни ўзлаштирмоқдалар. Кочубей районидаги «Родина» совхозининг механизаторлари ўлкада биринчи бўлиб, минг гектар майдондаги бўш ётган ерни шоли экиш учун тайёрлаб қўйдилар. Бошқа районларнинг бир неча хўжаликлари ҳам бу йил шоли эка бошлайдилар. Яқин йилларда Ставрополь ўлкасида бу қимматли крупа экини йигирма минг гектар майдонга экилади.

● Рязандаги «Рязсельмаш» заводи сормайт деган қаттиқ қотишмалар аралаштириб ясалган ва ўзи чархланадиган пичоқлари бўлган культиваторлар тайёрлашга киришди. Бундай машиналардан фойдаланилганда дала шароитларида культиватор пичоқларини чархлашга кетадиган вақт тежаб қолинади. Завод Украина лавлагикорларига анча мукаммаллаштирилган дастлабки юзта культиваторни жўнатди. Бу йил «Рязсельмаш» 20 мингга яқин ана шундай культиватор тайёрлаб беради.

● Олтойдаги энг қурғоқ бўлган ва баланд тоғда жойлашган Чуй дашти ўз қиёфасини ўзгартирмоқда. Бу ерда сувни бошқа томонга оқизадиган каналлар қурила бошланди. Бундай каналлар тоғдан оқиб келадиган дарёларнинг тошқин сувларини баланд тоғликларда жойлашган районлардаги колхоз ўтлоқларига юбориб туради.

Янги техника ҳосилдор ерларни суғориш учун Олтойнинг дашт районларига юборилмоқда. Ўлка хўжаликлари бу йил сунъий ёмғир ёғдирадиган 150 та установка ва юзта насос станцияси оладилар. (ТАСС).

ЮКСАЛИШ ПРОГРАММАСИ

Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг ҳамма соҳаларига оқилона раҳбарлик қилиш учун социалистик тузумимизнинг объектив қонунларини чуқур билиш, шу асосда ҳает тақозо этган масалаларни ўртага қўйиш лозим. Буни менсимасдан ўзбошимчалик қилиб иш тутиш ёмон оқибатларга олиб келади.

КПСС Марказий Комитетининг 1964 йил октябрь, ноябрь Пленумлари ва яқинда ўз ишини тамомлаган март Пленуми ана шу ҳақиқатни бутун партияга, халқимизга ленинча принципиаллик билан очиқ-ойдин айтиб берди.

Гарчи кейинги беш йил ичида республика, область ва районимиз қишлоқ хўжалигида сезиларли ривожланиш юз берган бўлсада, реал имкониятларимиз ва халқимизнинг тобора ўсиб бораётган талаблари нуқтаи назардан қараганда ҳали бу етарли эмаслиги кўзга ташланади. Нега шундай бўлди?

Аввало қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ҳақида умумий даъватлар кўп бўлди. Лекин бу чақириқлар амалий иш билан мустаҳкамланмади. Бунда, ҳадеб «қайта қуришлар» ёмон оқибатларга сабаб бўлди. Негаки, эндигина қайта қуришни тамомлаб калаванинг учини топиб олганингда, юқоридан янги директива чиқариладидь, яна бир бошқа ташкилий формага ўтиш тавсия этиларди. Натижада кадрлар орасида асабийлик, шошма-шошарлик пайдо бўлди. Ахир ўз соҳангдаги ишга астойдил киришишга улгирмаёқ, «бу услубинг яроқсиз» деб турилса-ю, хотиржам ишлармидинг.

Бунинг устига қишлоқ хўжалик ходимлари зиммасига катта-катта вазифалар қўйилар, аммо бу топшириқларнинг амалда бажарилишини таъминловчи иқтисодий чоралар кўрилмасди. Шу сабабли уларнинг кўпчилиги қоғозда қолиб кетаверди. Эндиликда ана шундай бузилишларнинг ҳаммасига хотима берилди. Қўлимизда ёрқин уфқларни белгиловчи программ ҳужжат — КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми материаллари турибди. Унда қишлоқ хўжалигимизни ривожлантириш соҳасидаги энг зарур чоралар лўнда қилиб кўрсатиб берилди.

Жумладан, пленумда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш системасини яхшилашга катта эътибор берилди. Маҳсулот тайёрлашда мавжуд бўлиб келган система ўзини оқламади. Чунки у хўжаликка планлаштириш ишларини чатоқлаштириб юборди. Одатда планлар фақат бир йилга мўлжаллаб бериларди. Натижада хўжаликлар ўз фаолиятини шунга мослаштиришарди. Муайян қийинчиликларга дуч келинарди. Партия Марказий Комитетининг Пленуми бунга барҳам бериш мақсадида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашнинг кўп йилларга мўлжаллаб тузилган қатъий планига ўтиш режасини тузиб бердики, бу ҳол қишлоқ хўжалигидаги ишлаб чиқарувчи кучларни тезроқ ривожлантириш манфаатларига тўла мос бўлиб тушади.

Шунингдек, қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини кучайтириш, колхоз, совхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан янада мустаҳкамлаш соҳасида пленум белгилаб берган вазифалар ҳам конкрет ва реал бўлиб, уларнинг амалга оширилиши социалистик қишлоқ хўжалигимизни юксалтиришда янги босқич бўлади. Районимиз меҳнаткашлари Пленум қарорларини зўр хурсандчилик билан кутиб олиб, уни янги юксалиш программаси деб айтмоқдалар. Ҳозир ҳамма колхоз, совхозларда тарихий қарор катта қизиқиш билан ўрганилмоқда. Омманинг чинакам ташкилотчилари бўлган 3 мингдан зиёд коммунистлар армияси мўлкўл маҳсулот етиштириш учун курашга бошчилик қилмоқда. Хўжаликлардаги мавжуд 78 партия ташкилоти ўзининг бутун диққат-эътиборини Пленум материалларини меҳнаткаш онгига етказишга қаратган.

Мен партия раҳбарлиги услубидаги баъзи масалалар ҳақида ўз фикрларимни айтмоқчиман.

Аввало раҳбар партия ходими кадрлар билан ишлашни ўзининг диққат марказида тутиши лозим. Ана шундагина соғлом, етарли тайёргарлиги бўлган софдил кишиларнинг хўжалик бошида бўлишига эришилади. Лекин ишни шу билангина тугади, дейиш хато бўлур эди. Иш жараёнида кадрларни чиниқтириш, уларга ёрдам бериш билан айни вақтда топширилган иш учун масъулиятни кучайтириш зарур. Буларни таъкидлаётганимнинг боиси шундаки, ҳали ҳам баъзи жойларда раҳбарликни юзаки ҳис этувчи кишилар учраб туради. Уларнинг назарида топшириқ берилса бас, иш ўз-ўзидан юришиб кетаверади. Бундай раҳбар ўзининг кўрсатмалари тўғри ё хато эканлигига тўла ишонч ҳосил қилмайди. Шунинг учун ҳам ижросини текширмайди. Натижада бундай раҳбар тез орада халқ назаридан четда қолади. Шундай-куя, лекин бундан хўжаликлар катта зарар кўради. Бунинг олдини олишнинг бирдан бир тўғри йўли кадрларни ошна-оғайнигарчилик, қариндош-уруғчиликка қараб эмас, балки қобилияти ва ишчанлигига қараб танлашдир. Ҳозир кадрларимиз халқ билан бирга, омма билан бирга ҳамнафас яшаяптилар. Улар омманинг бой тажрибасини ўрганиш билан бирга фан ва илғор тажриба ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этишда колхозчи-деҳқонлар ва совхоз ишчиларига амалий ёрдам кўрсатмоқдалар.

Районимизда кейинги икки йил ичида ҳосилдорлик 17,3 центнердан 24,4 центнерга кўтарилди. Ҳолбуки, 1950 йилдан то 1962 йилгача — 13 йил мобайнида пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш планлари бажарилмай келган эди. Хўш, «қийин» район қандай қилиб шунчалик юксалишга эришди? Бунинг энг биринчи «сири» омманинг ижодий меҳнатини тўғри йўналтиришда ва конкрет ташкилотчилик иши олиб борилганидадир.

Бу йил ҳамма ишларимиз кўнгилдагидек демоқчи эмасман. Районимизда хўжаликнинг бошқа тармоқлари, айниқса чорвачилик жуда секинлик билан ривожланяпти. Моддий неъмат яратувчилар — меҳнаткашларнинг маданий-маиший шароитини яхшилашда ҳали кўп иш қилишимиз керак. Янги шароитда янгича иш олиб бораётган районимиз коммунистлари ва барча меҳнаткашлари бир ёқадан бош чиқариб ишлаб, бу камчиликларга барҳам берадилар, моддий бойликларни кўпайтиришнинг янгидан-янги резервларини ишга соладилар. Бунга шак-шубҳа йўқ.

М. МУҲИДДИНОВ,

Фарғона область, Ўзбекистон район партия комитетининг биринчи секретари.

Қарши районидаги «Партия XX съезди» совхозининг назоратчилари чигит экишни қисқа муддатларда ва сифатли ўтказишда хўжалик партия ташкилотига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Суратда: кўмаклашувчи группа раиси Шомурод Ҳақназаров ва группа аъзоси Мирза Гаджиев экишга тайёрлаб қўйилган чигитнинг сифатини текширмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

ТЕХНИКА ТАХТ БЎЛСИН

Қишлоқ хўжалик машиналарини тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1965 йил 31 мартга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — барча маркадаги тракторлар, учинчи стун — шу жумладан чопиқ тракторлари, тўртинчи стун — ҳайдов тракторлари, бешинчи стун — плуглар, олтинчи стун — чигит экадиган сеялкалар.

Тошкент	86,0	108,6	88,4	120,2	100,1
Сирдарё	79,9	88,1	86,2	96,9	90,1
Фарғона	96,2	106,5	100,1	104,7	92,8
Андижон	101,0	102,1	99,7	99,8	96,8
Самарқанд	91,8	101,7	94,8	97,1	89,9
Бухоро	94,8	99,0	98,0	101,2	88,7
Қашқадарё	93,4	131,3	104,7	121,8	107,8
Сурхондарё	92,9	68,4	93,8	68,4	91,6
Хоразм	87,0	92,5	84,8	97,6	86,2
Қорақалпоғистон АССР	86,4	92,9	81,0	99,5	67,2

ШОЛИКОРЛАРНИНГ ЭҲТИЁЖЛАРИ

КПСС Марказий Комитети сўнгги Пленумининг «СССР қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш соҳасидаги энг зарур чоралар тўғрисида»ги қарори колхозчи деҳқонларимизнинг кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшди. Шу муносабат билан шоли экиладиган майдонларни кескин кўпайтириш ва ҳосилдорликни ошириш юзасидан бир қатор тадбирлар белгилаб, уларнинг турмушга татбиқ қилиниши учун курашни қизитиб юбордик.

Ўтган йили 350 гектар ернинг ҳар гектаридан 27 центнердан ҳосил олинган эди. Бу йил экин майдонларини 700 гектарга етказиб, гектаридан пландаги 27 ўрнига 35 центнердан ҳосил топширишга аҳд қилдик. Бунинг учун дала ишлари ҳар қачонгидан ҳам авж олдириб юборилди. Ерларни текислаш жадаллаштирилди. 5-6 километр узунликдаги коллекторлар қурилиши қизитилди. Шу йилнинг ўзидаёқ ҳосилдорликни ошириш ҳисобига 100 минг сўмдан кўпроқ фойда олишни мўлжаллаяпмиз.

Колхозчиларимиз шоли экиш билан боғлиқ бўлган ҳамма ишларни қисқа муддатда, агротехника қоидалари асосида тугаллаш учун бир тан, бир жон бўлиб меҳнат қилишяпти. Бизда яна 1000 гектар ерни ўзлаштириб, қишлоқ хўжалик оборотига киритиш мумкин.

Афсуски, Қорақалпоғистон АССР Қишлоқ хўжалик министрлиги янги ерларни ўзлаштирувчиларга конкрет ёрдам кўрсатмаяпти. Чунончи, бизда ҳали ҳам техника етишмайди. Уй-жой қурилиши ҳаддан ташқари чўзиб юборилмоқда. Кейинги уч йил мобайнида атиги 21 та уй қурилди, холос.

Уруғлик шоли етиштиришда ҳам жиддий нуқсонлар бор. Уруғлик шолини ўзимизда етиштириш учун имконият бўлишига қарамасдан, Автоном республика Қишлоқ хўжалик министрлиги негадир уруғлик шоли экишни планлаштирмаётир.

КПСС Марказий Комитети март Пленуми материаллари қизғин муҳокама қилинаётган шу кунларда планлаштириш органлари қишлоқ хўжалиги экинларини жойлаштириш масаласи билан жиддийроқ шуғулланишлари керак.

Р. ШЕГАЙ,

Кегайли районидаги «Советская Каракалпакия» колхозининг раиси.

ГЎШТ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

ГУЛИСТОН, (**«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири**). Янгиер районидаги «Коммунизм» колхози чорвадорлари давлатга гўшт топшириш бўйича ярим йиллик планини муддатидан анча илгари бажардилар. Улар аҳолига 360 центнер гўшт етказиб бердилар.

Чорвадорлар шу кунларда 114 бош қорамолни алоҳида парвариш қилишяпти.

Шунингдек, Гулистон районидаги «Красный Восток» колхози чорвадорлари ҳам гўшт сотиш бўйича ярим йиллик планини 135 процент бажарганликлари тўғрисида ғалаба рапорти бердилар.

ҚИЗИЛҚУМДА ҚЎЗИЛАТИШ ҚИЗҒИН

Фориш районидаги «Қизилқум» совхозида қўзилатиш кампанияси кун сайин қизғин тус олмоқда. Айниқса, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ А. Абдураимов бошқарувчилик қилаётган ферма чорвадорларининг ҳиммати зўр. Ферма бўйича ҳар юз совлиқдан 154 тадан соғлом қўзи олиняпти.

Моҳир чўпонлардан Т. Утеев, С. Мойбосаров, Қ. Шовқораев, А. Есенқулов ва бошқаларнинг отарларида ҳар тўрт совлиқнинг учтаси эгиз туғяпти.

Совхоз чорвадорлари бу йил давлатга 29 минг дона қоракўл тери етказиб бериш учун курашяптилар. Улар топшириқни 1 майгача ошириб бажаришга аҳд қилишган.

М. ИКРОМОВ.

ДАҚИҚАЛАР ҒАНИМАТ

Кузда баракали хирмон кўтараман деган пахтакор ерни сифатли бороналаб, намни сақлаб қолади. Чигитни агротехника қоидалари асосида квадрат-уялаб жойлаштиради. Машина теримига ҳозирдан пухта тайёргарлик кўради. Ҳозир пахтакорларимизнинг диққат-эътибори ана шунга қаратилган.

Аввало шуни айтиш керакки, бундан икки йил илгари совхозимиз қолоқ хўжалик ҳисобланарди. 1962 йили ҳар гектар ердан атиги 15 центнердан ҳосил кўтарилган, холос. Утган йили 5421 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 22,3 центнердан «оқ олтин» териб олинди. Салкам беш минг тонна пахта машинада терилди. 1962 йили 48 та агрегат ишлаган бўлса, ўтган йили теримда 130 дан ортиқ машина қатнашди. Олдинги йиллари пахта терими декабрь ойининг охиригача чўзилиб кетарди. Ишчиларимиз лой кечиб пахта терардилар. Утган йили эса планни 40 иш кунида бажардик.

Бундай қараганда ўтган йили кўтарган ҳосилимиз ҳам, машинада терган пахтамиз ҳам мақтарли эмас. Лекин кейинги икки йил ичида ҳосилдорлик 7,3 центнер ошди. Бу муваффақиятга техникадан унумли фойдаланилганлиги, айниқса «зангори кема»ларга кенг йўл очиб берилганлиги туфайли эришилди. Ишчиларнинг моддий манфаатдорлиги ҳам ошди. Хўжалигимиз қаддини ростлаб олди.

Машъал «Савай» совхози бизга қўшни. Деҳқонларимизнинг ягона мақсади яқин йиллар ичида совхозимизни «Савай» даражасига кўтаришдир. Бунинг учун ҳамма имкониятлар бор.

Коллективимиз КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорига жавобан етти йилликнинг охирги йилида 5400 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 21,5 ўрнига камида 25 центнер «оқ олтин» кўтариш, етиштирилган ҳосилнинг 7000 тоннасини машиналарда териб олиш ҳақида сўз берди.

Масъулиятли давр бошланди. Бизнинг шароитимизда баҳор ўн-ўн беш кун кеч келади. Куз эса ўн-ўн беш кун эрта бошланади. Шунинг учун ҳам пахтакорларимиз олдида мўл ҳосил тўплаш ва уни тез етилтириш, машина теримини барвақт бошлашдек масъулиятли вазифа туради. Ҳар бир иш ўз ўрни ва меъёрида кўнгилдагидек қилиб бажариб қўйилади.

Баҳорнинг бир куни йилга татийди, дейди деҳқонлар. Бу жуда тўғри гап. Ана шу баҳорнинг бир кунини қўлдан бой берсангиз кузга бориб ишингиз ўн кун орқага кетаверади. Шуни ҳисобга олиб, чигит экиш кампаниясига пухта тайёргарлик кўрдик. Суғориш шохобчалари созлаб қўйилди. Ремонтдан чиқарилган 110 та сеялка амалда синаб кўриб, чигит экишга шайлаб қўйилди.

Ер тўйса эл тўяди, деган гап бор. Ернинг талабига қараб ўғитлаймиз. Ҳозир пахта майдонига 11 минг тонна гўнг, 7000 тонна компост солинди. Бу билан кифояланиб қолмаймиз. Чунки ҳосилнинг мўл бўлиши ва эрта етилиши учун ғўзани минерал ва маҳаллий ўғитлар аралашмаси билан озиқлантириш керак. Шу мақсадда яна 16 минг тонна гўнг, 15 минг тонна компост тайёрланади.

Кўпчилик майдонларимизда ер ости сувлари юза жойлашган. Шунинг учун деярли ҳамма майдонга чигитни квадрат-уялаб жойлаштирамиз. Техникадан унумли фойдаланиб, ўтни енгиб оламиз. Шу ўринда кўп йиллик тажриба ҳақида бир-икки оғиз гапирмоқчиман. Жуда ҳам серўт карталарни олдиндан белгилаб қўямиз. Ана шу ерларга чигитни энг кейин экамиз. Чунки бу вақтга келиб бегона ўтлар уруғи униб чиқади. Экишдан олдин дискалаб, ана шу ўтларни қуритамиз. Кўчат жонланиб, ўзини тутиб олгунча бегона ўт бош кўтармайди. Кейинчалик ўсган ўтни йўқотиш осон бўлади.

Чигитни тупроқнинг ўз намига ундириб олиш катта аҳамиятга эга. Чунки сарф-харажат камаяди, қолаверса тупроқнинг структураси бузилмайди, яхши қизийди, кучаяди, кўчат тез жонланиб, эрта амалга киради. Чигит суви билан унган кўчат эса чақилиб қолади. Барвақт сув қўйилса тупроқ совиб зичлашади, кейинчалик қотиб қолади. Оқибатда ғўзанинг илдизи шикастланиши мумкин.

Биз барча майдонда чигитни тупроқнинг ўз намига текис ундириб оламиз. 250 комплект боронанинг ҳаммасини ишга солдик. Барча майдонни 3-4 кунда текис бороналаб, тупроқдаги намни тўла сақлаб қолдик.

Чигит экиш муддатини олдинги йиллардагидан янада қисқартирмоқчимиз. Негаки, машина теримини бирданига бошлаб юбориш учун майдонлардаги ҳосил мўл ва бир текис етилган бўлиши керак. Бунинг учун эса барча майдонга чигитни қисқа муддатда экиб олиш зарур. 220 экипаж аъзосини ўқитдик. Экишнинг дастлабки кунлариданоқ 110 та агрегатни тўла ишга соламиз.

Шу кунларда далада иш қизиб кетди. 3000 га яқин одам баракали меҳнат қиляпти. Совхозимиз ишчилари етти йилликнинг охирги йилида она-Ватанга ҳар қачонгидан кўп «оқ олтин» ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб берамиз, демоқдалар. Улар, албатта, ўз сўзларининг устидан чиқадилар.

И. ҚУРБОНОВ,

Қўрғонтепа районидаги «Ойим» совхозининг директори.

КПСС МАРКАЗИЙ ҚОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ ҚАТЪИЙ ИШОНЧ БИЛДИРАДИКИ, ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИГИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ЭНГ ЗАРУР ЧОРАЛАРИНИ ПАРТИЯ, БУТУН СОВЕТ ХАЛҚИ МАМЛАКАТ ЭКОНОМИКАСИНИ ЮКСАЛТИРИШ ВА ХАЛҚ ФАРОВОНЛИГИНИ ЯХШИЛАШ УЧУН ҒОЯТ КАТТА АҲАМИЯТГА ЭГА БЎЛГАН ЭНГ МУҲИМ ВА ҲАЁТИЙ ЗАРУР ИШ ДЕБ КУТИБ ОЛАДИЛАР.

БУ ЧОРАЛАРНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛИ АМАЛГА ОШИРИЛИШИ ИШЧИЛАР СИНФИ БИЛАН КОЛХОЗЧИ ДЕҲҚОНЛАРНИНГ БУЗИЛМАС ИТТИФОКИНИ ЯНАДА КЎПРОК МУСТАХКАМЛАЙДИ, КОММУНИЗМНИНГ МОДДИЙ-ТЕХНИКА БАЗАСИНИ ЯРАТИШГА КАТТА ҲИССА БЎЛИБ ҚЎШИЛАДИ.

(КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ МАРТ ПЛЕНУМИ ҚАРОРИДАН).

МУСОБАҚАДОШЛАР

(Хатларга обзор)

Вишка атрофи гавжум. Моторлар гувиллайди. Насослар унинг гувиллашига ҳамоҳанг бўлиб, қудуқ ичига пармалаш қувурлари орқали лойқа ҳайдамоқда. Оператор Икром Латипов пармалаш ишларининг меъёрини зийраклик билан кузатиб турибди. Ўлчов асбоблари газ ва нефть қатлами яқинлашиб қолганлигини тобора аниқроқ кўрсата бошлади. Андижон геофизика экспедицияси мутахассисларидан А. Соколовский, М. Исомиддинов, М. Қодиров, Қ. Абдураззоқов ўртоқлар ўзаро ҳамкорликда ишлаб, янги нефть ва газ қудуқларини белгиланганидан эртароқ фойдаланишга топширишга эришаётирлар. Геофизик Нуриддин Ҳасанов ўз ҳамкасбларининг фидокорона меҳнатидан завқланиб юқоридаги сатрларни битиб юборибди.

Бутун республикамизда Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан нишонлаш учун социалистик мусобақа авж олиб кетди. Тошкент кабелчилари ана шу икки шонли айёмни меҳнатда янги муваффақиятлар билан кутиб олиш юзасидан ажойиб ташаббус бошладилар. Бу ташаббус республика корхоналарида қўллаб-қувватланмоқда. Н. Қодиров, Й. Ўсаров, Ҳ. Йўлдошев, О. Эргашева, К. Зоҳидов, М. Валихонов ўртоқлар Қўқондаги қурилиш материаллари комбинати, тикув фирмаси, ёғ-мой комбинати, Фарғонадаги «Риштон» газ конторaси, Ғиждувон район колхозлараро чорвачилик учун аралаш озуқа тайёрлаш заводи коллективлари олинган социалистик мажбуриятларни шараф билан адо этаётганликларини ёзиб юборганлар.

Чимбой ёғ заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари икки ой мобайнида квартал планини бажариб қўйдилар. Ҳозир эса апрель ойининг охирги ўн кунлиги ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқариляпти. О. Токимбетовнинг ёзишича, корхонанинг Н. Нагимов, А. Абитов ўртоқлар бошлиқ бригадалари ҳар сменада нормага қўшимча 30-35 процент миқдорида маҳсулот ишлаб чиқараётирлар.

Самарқандлик М. Қобулов, тошкентлик О. Юсупова, термизлик Н. Худоёров, қорақалпоғистонлик Е. Каракулова ўртоқлар йўллаган хабарларда машина-ускуналар қувватидан самарали фойдаланиб, ҳар сменада планга қўшимча маҳсулот тайёрлаётган азаматлар мақталади. «Ингичка» кон бошқармаси коллективи квартал планини муддатидан илгари бажарди. Планга қўшимча 9 процент миқдорида маҳсулот тайёрланди. Тошкентдаги бадиий буюмлар фабрикаси попоп цехи ишчиларидан Ҳ. Шоюсупова, З. Шомуродова, М. Имомалиева ўртоқлар смена нормаларини 130-150 процент бажариб, касбдошлари даврасида пешқадамлик қилаётирлар. Термиз йўл қурилиши бошқармасининг фидокорлари эришаётган зафарлар ҳам таҳсинга сазовор. Механизаторлардан Э. Мансуров, А. Қурбонов, И. Дерезюк ўртоқлар смена давомида 250 ўрнига 290-310 кубометр тупроқ қазиб чиқаришмоқда. Тўрткўл районидаги Боймурод ва Кемиртепа қўриқларидан ҳозиргача фойдаланилмас эди. Бу ерда 8 та қудуқ муддатидан илгари кавланиб фойдаланишга топширилди. Эндиликда бу қудуқлар секундига 120 литр сув чиқариб, ана шу қўриқ ерларда мўл ҳосил етиштиришга имкон беряпти.

— Термиз гўшт комбинати коллективи, — деб ёзади Д. Баратов, — Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олишга аҳд қилди. Корхона меҳнат аҳли иш вақтидан тўғри фойдаланиш, ички имконият, резервларни ишга солиш йўли билан 1965 йил планини 11 ойда бажариш мажбуриятини олди. Мажбуриятга яраша меҳнат қилинмоқда. Квартал плани муддатидан илгари бажарилди ва планга қўшимча анчагина маҳсулот тайёрланди.

Икки шонли айём шарафига республикадаги саноат, транспорт, алоқа, бинокорлик корхоналари ва ташкилотларида оширилган мажбуриятлар олинмоқда. Ж. Ҳакимовнинг хабарида Жиззах бинокорлари уй-жойларни тезкорлик билан қураётганликлари айтилса, С. Мирзахўжаев, М. Султонов, Б. Носиров, С. Шафоатов, Э. Менглиқулов ўртоқларнинг материалларида «Ташсельмаш» заводи, Пачкамар сув омбори қурилиши, Қўқондаги қурилиш материаллари заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари техникани тараққий эттириш, маҳсулот сифатини ошириш, планга қўшимча маҳсулот ишлаб чиқаришда яхши натижаларга эришаётганликлари тилга олинади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Тошкент кабелчиларининг илҳомбахш ташаббусини маъқуллади. Кабелчилар ташаббуси қанот ёзаверсин, меҳнат зафарларимиз кўпаяверсин!

Валентин Федорович Чудин мастерлик қилаётган пахта териш машиналарининг редукторларини йиғиш участкаси коллективи ҳар сменада планга қўшимча маҳсулот ишлаб чиқаришга муваффақ бўлаётир. Суратда: Тошкент трактор йиғув заводининг участка мастери В. Ф. Чудин.

И. Глауберзон фотоси.

ҚИСҚА САТРЛАР

Наманган район маркази Тўрақўрғон қишлоғида шаҳар музейининг кўчма бўлими очилди. Жамоатчилик асосида ташкил этилган кўчма музейга район маданият бўлимининг ходими Жўрахон Убайдуллаева бошчилик қилмоқда.

Музейда Наманганнинг ўтмиши ва ҳозирги қиёфасини тасвирловчи экспонатлар қўйилган.

А. ҲАМИДОВ.

□ □

1923 йил. Ёз ойи. Қизил Армия зарбасига дош бера олмаган босмачилар шаҳарни ташлаб қочишган. Лекин боши мажақланган илондек талвасага тушиб қолган ваҳшийлар ҳар қандай йўллар билан қизил аскарлардан ўч олишга ҳаракат қиладилар. Ёвузлар қисман ниятларига эришадилар ҳам. Жангчилардан С. Белов, М. Проскурин, В. Гладков, А. Мурашкин ва В. Панфиловларни босмачилар тириклайин ўтда куйдирадилар...

Яқинда шаҳар мактаб ўқитувчилари ҳамда комсомол ташкилотларининг илтимосига кўра қаҳрамонлар ҳалок бўлган жой — Оҳангароннинг «Спутник» кинотеатри олдида уларга ҳайкал ўрнатилди.

А. КУКИЕВ.

□ □

Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти профессор-ўқитувчилари ва аспирантларининг традицион 27-илмий конференцияси тамом бўлди. Дастлабки йиғилишда институт ректори, профессор Ш. Абдуллаев институтнинг 30 йиллик фаолияти ҳақида мазмунли нутқ сўзлади.

Конференцияда 130 доклад тингланди.

Т. СОЛИЕВ.

□ □

Избоскан район, «Шарқ юлдузи» колхозидаги 32 хонадонга «зангори олов» келтирилди.

О. ШОДМОНОВ,
Андижон области.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИда босилгандан кейин

«ТАНОБСИЗ РАИС»

«Совет Ўзбекистони» газетасининг 1963 йил октябрь ойи сонларидан бирида босилган юқоридаги сарлавҳали танқидий мақолада Хоразм область, Гурлан районидаги Киров номли колхознинг собиқ раиси Урозбой Исаевнинг кирдикорлари фош этилган эди. Исаев ўз атрофига бир гуруҳ юлғичларни тўплаб, колхоз мулкига чанг солган, текин даромад ҳисобига ўзи учун данғиллама сарой қурдирган. Ундан «ибрат» олган ҳамтовоқлари ҳам коллектив хўжаликнинг катта маблағини талон-торож қилганлар. Шу муносабат билан район прокурори Н. Жақипов редакцияга қуйидагиларни маълум қилди.

Киров номли колхознинг 1963 йил январь ойидан 1964 йил июль ойигача бўлган хўжалик фаолияти тафтиш қилинганда «Танобсиз раис» ва «Яна танобсиз раис ҳақида» сарлавҳали танқидий мақолаларда келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Район прокуратураси тафтиш материалларига асосланиб, У. Исаев бошлиқ юлғичлар группаси устидан жиноий иш қўзғади ва тергов ўтказди. У. Исаев, колхоз бош бухгалтери С. Жумамуротов, ферма мудири Ж. Тўленов, меҳнат бўлими бухгалтери Ш. Сафаров, омбор мудири С. Худойберганов ва бошқаларнинг тергови тамомланиб, иш халқ судига оширилди.

«ПАРМАЛОВЧИ БИЛИМДОН БЎЛСИН»

Ўзбекистон ССР Давлат ишлаб чиқариш Геология комитети редакцияга хабар беради:

«Совет Ўзбекистони» газетасининг шу йил 26 февраль сонида босилган юқоридаги сарлавҳали танқидий мақола комитет мажлисида муҳокама қилиниб, унда келтирилган фактлар тўғри эканлиги эътироф этилди. «Каршинефтегазразведка» ва «Бухаранефтегазразведка» экспедицияларида билимдон пармаловчи кадрлар камлиги тўғри. Йиғилишда йўл қўйилган камчиликларни тугатишга қаратилган тадбирлар белгиланди.

Ўзбекистон ССР Олий ва махсус ўрта таълим министрлигидан Қарши шаҳрида Қўқондаги нефть техникумининг сиртқи филиалини очиш сўралди. Республика Давлат ишлаб чиқариш Геология комитети ҳузуридаги ўқув комбинатида пармаловчи кадрлар тайёрлашни 182 кишига кўпайтириш планлаштирилди.

Нефть қидириш трестлари коллективлари орасида оммавий-сиёсий ва ташкилий-тарбиявий ишларни кучайтиришга қаратилган тадбирлар белгиланди.

СУСТКАШЛИК ЯРАШМАЙДИ

КАТТА ХИМИЯ ҚУРИЛИШЛАРИДА

Азот ўғитлари заводи тобора юксалиб, қуввати ошиб боряпти. Ҳосил фабрикаси кучга тўляпти. Фарғона химиклари етти йилликнинг якунловчи йилида айниқса, баракали меҳнат қилишяпти. Улар уч ойлик пландан ташқари бир неча юз тонна селитра ишлаб чиқариб, дала миришкорларига жўнатишди. Заводда ҳосил ҳамиртуруши ишлаб чиқариш ой сайин кўпайибгина қолмай, унинг сифати тобора яхшиланяпти, таннархи арзонлаштириляпти. Бунинг боиси бор. Янги йилдан бошлаб корхона ўз хом ашёси — аммиак билан ишламоқда.

Бунда корхона машъалларининг ҳиссаси катта. Кучсиз азот кислотаси цехининг старший машинисти Муҳаммад Маҳмудов, смена бошлиғи Тоғай Мусатоев, ҳаво тақсимлаш бўлимининг старший аппаратчиси Мамлакат Мирзахонова, ювиш кабиналарининг аппаратчиси Анатолий Лизунов, контроль-ўлчов приборлари коммунистик меҳнат цехининг слесари А. Салоҳитдинов ва бошқалар ўз касбининг усталари сифатида ҳамкасбларига намуна бўлмоқдалар.

Бу йил завод коллективи минерал ўғитлардан ташқари хлорат магнийли дефолиантлар ишлаб чиқаришни ҳам йўлга қўйиши керак. 8-қурилиш тресті ва ихтисослашган пудрат ташкилотларининг бинокор ва монтажчилари дефолиантлар ишлаб чиқарувчи цехлар комплексини муддатидан 10 кун илгари, яъни 20 июнгача фойдаланишга топшириш мажбуриятини олишган.

Зарбдор объектда иш қизғин. Пўлат, бетон ва ойнадан тикланган улкан корпуслар кўкка мағрур бўй чўзиб турибди. Қурилиш ишлари асосан тугай деб қолди. Корхонанинг юраги ҳисобланган электролиз цехининг учта йирик бўлими ҳозирдаёқ ишламоқда. Бунда заводнинг ўз ишчилари ва мутахассислари катта жонбозлик кўрсатишяпти. Улар анод-катод блоклари ва электролиз ванналарни йиғишда тезкор—поток усулида иш кўрмоқдалар. А. Қамбаров, А. Исломқулов, Н. Абдуллаев, Е. Рибушкина, С. Мамажонов, Ю. Иброҳимов ўртоқларнинг ғайрат ва шижоатига бутун коллектив қойил қолмоқда.

Афсуски, зарбдор қурилишда иштирок этаётган барча қурувчи, монтажчи, лойиҳачи ва асбоб-ускуна етказиб берувчилар ишни сифат эътибори билан тезлаштиришга бир хилда, самарали ҳисса қўшмаётирлар. Лойиҳачиларнинг ноаниқ, ҳисоб-китоби чалкаш лойиҳалари қурувчи ва монтажчилар ишининг белига тепаётир. Гап шундаки, дефолиантлар комплексининг муҳим участкаси — металл идишлар цехининг тугал лойиҳаси ҳанузгача тайёр эмас.

Ўртоқ Г. Нехорошев бошлиқ Москва лойиҳалаш институти ва «Госхимпроект» институти томонидан тузилган дастлабки лойиҳада жуда кўп чалкашликлар бўлгани учун ўтган йил сентябрида лойиҳа авторлари заводга таклиф этилди. Октябргача бенуқсон лойиҳа тайёрлаб берилажаги ҳақида қўшма протокол тузилди. Бироқ, ваъда бажарилмади. Лойиҳачилар 1965 йилнинг январь ойига келиб, илгаригисидан ҳам чала чертёжлар юборишди. Бу масала ҳамон ҳал этилгани йўқ. Муҳим цех қурилиши тўхтаб турибди.

Монтаж ишлари графигининг қониқарсиз бажарилишида машина ва ускуналар етказиб берувчи корхоналарнинг коллективлари айбли. Чунки, улар ускуналарни вақтида юбормай, сусбутсизлик қилишяпти. Жумладан, Павлоград шаҳридаги химия машинасозлиги заводи 4 та кристаллизатор, Винницк областидаги Барск машинасозлик заводи заҳарли дориларни ўрайдиган 2 та автомат, Сумск машинасозлик заводи эса 8 та центрифуга юборишни ўтган йилдан бери пайсалга солиб келаётир. Бу борада заказчи — азот ўғитлари заводининг раҳбарлари ҳам сусткашлик қилмоқдалар.

Айни пайтда қурувчиларнинг барча куч ва эътибори дефолиантлар олиш технологияси билан боғлиқ бўлган охирги корпусни тезроқ битказишга қаратилган. Шу корпус битса бошқа корпуслар битишини кутмасдан ҳам ташиб келтириладиган хом ашё асосида маҳсулот ишлаб чиқариш мумкин бўлади. Шу муҳим корпус битказиляпти. Лекин ишчилар учун маиший хизмат кўрсатадиган блок, ҳаммом-чи? Бу объектлар қурилиши яна эсдан чиқариляпти.

Монтажчилар орасида «Нефтезаводмонтаж» 2-монтаж бошқармасининг А. Гончаренко бошлиқ азаматлари алоҳида ўрнак кўрсатишяпти. Ҳал қилувчи участкаларда графикни муттасил ошириб бажаришяпти. Сифат масаласида ҳам улардан ўрганса, ибрат олса арзийди. Улар билан ёнма-ён ишлаётган «Монтажхимзащита» Тошкент бошқармасининг вакиллари эса топшириқни сира бажармаётирлар. Бунинг устига улар бажарган иш кўпинча сифатсиз, брак бўляпти.

Дефолиантлар — пахтачиликни комплекс механизациялаш, йиғим-теримни машиналаштиришнинг муҳим воситаси. Шунинг учун ҳам пахтакорларимиз мазкур цех қурилиши тезроқ тугалланиб, химиявий дориворлар фабрикаси ишга туширилишини сабрсизлик билан кутмоқдалар. Катта химиянинг ана шу зарбдор объектини бунёд этаётганлар буни унутмасликлари, ишни имкон борича тезлаштиришлари лозим. Ташаббускорларга сусткашлик ярашмайди.

Д. ЭРГАШЕВ.

ЁШ АВЛОДГА ҒАМХЎРЛИК

ПОП, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Райондаги Ленин номли, «Коммунизм», «Правда», «Москва» колхозларининг аъзолари Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини турмуш маданиятини янада юксалтириш — янги мактаблар ва болалар муассасалари қуриш билан кутиб олишга аҳд қилдилар. Бу хўжаликлар 1967 йилга қадар 6 та мактаб ҳамда ўнга яқин болалар боғча ва яслилари қуриш, 30 та синф хонасини жиҳозлаш ташаббусини бошлаб бердилар. Райком бюроси илғор хўжаликларнинг бу ташаббусини маъқуллади.

Бағдод районидаги «Коммунизм», Охунбобоев районидаги Карл Маркс номли колхозларда эса артель аъзоларининг болаларига иссиқ овқат бепул тайёрлаб берилмоқда.

А. НАБИХЎЖАЕВ.

КОЛХОЗДА ЦЕХ

Яқинда Қува районидаги «Ленинград» колхозида янги цех ишга туширилди. Колхоз фермаси ҳузурида «Узсельхозтехника» Қува район бирлашмасининг инженери Сергей Савельевич Нарижний ташаббуси билан қурилган бу цехда пичанни майдалаш, буғлаш, унга ем аралаштириш тўла механизациялаштирилган. Агрегатни механик Рўзибой Юсупов бошқармоқда. Янги цех туфайли 3-4 киши бир соат ичида бир тонна терт тайёрлай олади.

Фермада ҳар бир сигирга 5 килограммдан 8 килограммгача терт берилмоқда. Сигирлар тўйимлилиги оширилган терт билан боқилаётганлиги туфайли шу кунларда улардан январь ойидагига нисбатан икки баравар кўп сут соғиб олинмоқда.

А. ОРТИҚОВ,
Ш. ЗУҲРИДДИНОВ.

БУХОРО ШАҲАР КОРХОНАЛАРИДА

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Уйсозлик комбинати бинокорлари квартал планни муддатидан илгари бажардилар. Кейинги икки ойнинг ўзидагина 30 минг сўмликдан ортиқ қўшимча маҳсулот тайёрланди. Р. Норов, Ж. Жуманиёзов ўртоқлар бошлиқ бетончи ва монтажчилар бригадалари шу кеча-кундузда апрель ойининг иккинчи ўн кунлиги ҳисобига ишламоқдалар.

НУҚУЛ БИРИНЧИ СОРТЛИ

Пахта тозалаш заводида юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш мусобақаси кенг қулоч ёймоқда. Йил бошидан буён тайёрланган тола ва момиқларнинг ҳаммаси юқори сортларга қабул қилинди. Соли Шамсиддинов мастерлик қилаётган смена биринчи квартал планини нуқул биринчи сортли маҳсулот ҳисобига бажариб қўйди. Анна Падушова, Ғулом Адизов сингари ўнлаб ишчилар ҳар сменада планга қўшимча маҳсулот тайёрлаб мусобақадошлар даврасида пешқадамликни қўлдан бермаётирлар.

ПЛАНГА ҚЎШИМЧА ЁҒ

Ёғ-экстракция заводи коллективи икки ой ичида пландан ташқари 68 минг сўмлик ёғ тайёрлади.

М. БАҚОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ОҚИЛА

В. ПАНКИНА.

ОЧЕРК

Рўпарадан ёши анчага бориб қолган, миқти гавдали жувон келяпти. Эгнида иссиқ пальто, бошида гулдор дўппи, бўйнида жун рўмол. Шарқликлар одатига биноан мен унга пешвоз боришим керак эди, йўқ, унга тикилганча ўрнимдан жилолмадим. Бу — ҳаётлигидаёқ афсонага айланган хотин Раҳима Исломова эди.

Бу аёл ҳақида дўстларимдан жуда кўп ҳикоялар эшитганман. Бировлар бу хотиннинг ғайрати, шижоати, машаққатли, мазмундор ҳаёти тўғрисида тўлқинланиб гапиришса, бировлар, унинг тақдири шундай экан-да, ўзи, дейишган. Раҳима Октябрь тенгдоши. Каттақўрғондан чиққан биринчи комсомол. Бир вақтлар у ноҳақ жазоланган, жабр кўрган. Қарийб йигирма йилдан буён Крупская номли катта хўжаликда раис. Иқтисодий жиҳатдан заиф, камқувват колхозни илғорлар даражасига кўтарди. хўжалик қаддини ростлаб олди. Бу хўжаликда ҳамма ишларга хотин-қизлар бошқош. Ўтмишда Шарқ «донолари», «сочи узун, ақли калта» деб хўрлашган хотин-қизлар озод инсон нималар яратишга қодирлигини амалда кўрсатишяпти. Раҳима катта хўжалик ташвишини дугоналари билан бирга тортади. Қишлоқнинг тўйида ҳам, азасида ҳам ҳозир-нозир. Ҳамқишлоқларининг қувончи унинг қувончи, уларнинг алами унинг ҳам алами.

Ана, гурс-гурс қадам босиб у ёнимга келди. Кўришдик. Кичик, лекин бақувват қўлларини ушлашим билан орамиздаги ноқулайлик ҳолати йўқолди, эски, қадрдон дугоналардек жуда яқин сездик бир-биримизни. Чеҳрасидан кўз узолмай қолдим. Истараси бирам иссиқ, юзларидан нур ёғилиб тургандай. Пешанасида, қовоқлари атрофида ажинлар. Гўё наққош бу жафокаш, мунис-меҳрибон, меҳнаткаш хотин бошидан кечирган мушкул дамлар, воқеаларни шу ажин-чизиқчаларида ифодалагандай. Лекин хотиннинг бир жуфт қоп-қора қуёшчадай порлаб турган кўзлари ана шу ажинларни ҳам ёритиб турибди.

Тақдирлар ҳар хил бўларкан: тақдир, баъзан, бировни ҳаддан ташқари эркалаб, талтайтириб юборади, бировни қийинчиликлар гирдобига солиб, ой сайин, йил сайин иродасини синаб кўради, ҳаёт имтиҳонидан ўтказади. Киши бўйнига бир тўда юмуш ортиб, бунинг устига юрагига муҳаббат чўғини ҳам солиб қўяди. Раҳима ҳам ана шу синовдан ўтганлар тоифасидан. У тақдирнинг ҳамма «қилиқ»ларига бардош бериб тобланди, ниҳоят ўз тақдирини ўзи яратди, ғолиб чиқди.

Раҳима болалик лаззатини татигани йўқ. Ҳали гўдаклик орзу-умидлари чечак отмай туриб, у барвақт улғайди. Қиз муаллима бўлишни жуда-жуда орзу қиларди: ахир, кўзи очиқ «кўр»ларнинг кўзини очиб, уларга ҳарф ва рақамлар сирини баён этаётган хотин-қизларни чордевор зулматидан қутқариб, чароғон ҳаёт йўлларига етаклаб чиқаётган кишилар шу ўқитувчилар эди-да! Уларнинг кийиниши ҳам бошқача. Чиройли, кўркам. Раҳима ўзини европача кўйлак, туфли кийган ҳолда тасаввур қилиб, қувониб кетарди. Қиз ўзи танлаган йўлидан қайтмади. Нозиккина, ориқ, ярим оч, юпун қизча эрталаб мактабда ўқийди, кечаси эса онаси қатори аёлларни йиғиб, уларни саводга ўргатади. Аёллар унинг гапларига қулоқ солишарди. Лекин унга биркитилган 4-синф болаларини ўқитиш қийин бўлди. Болалар уни тинчитмас, танаффус пайтларида ташқарига чиқиб у билан бирга ўйнашарди...

Район комсомол комитетининг секретари Раҳима Исломованинг боши туҳмат, иғволардан чиқмай қолди. Пайғамбар ақидаларининг «ҳимоячи»лари бўлган янги ҳаёт душманлари қўлларида ханжар билан тунда унинг йўлини тўсишдан ҳам тоймадилар.

— Жуда қўрқинчли бўлгандир? — сўрадим.

— Ўзим ҳам ҳайронман. Негадир, ҳеч нарсадан қўрқмасдим. Киши бир марта туғилади қачон бўлса ҳам бир марта ўлади-ку. Чимматдан қутулган қиз юзидаги илиқ табассум, дугоналаримнинг диплом олгани, ичкаридан ёруғ оламга илк бор эркин одимлаб чиққан жувоннинг қувончи — булар ҳаммаси курашларда, зўр машаққатлар билан қўлга киритилган. Комсомол ёшлигим — менинг биринчи ҳаёт дорилфунуним бўлди.

— Бировни севганмисиз?

— Қайси бошга тушмаган севги «савдо»си?

— У чиройли, хушбичим йигитмиди?

— Унинг қалби гўзал эди. Ўша, 1938 йилда ҳам у менинг халқ душмани эканлигимга ишонмаган эди. Бадарға қилинганимда мени кўргани Коми деган узоқ манзилгача борди. Икки марта борди. Сўнг кўнгиллилар қаторида фронтга кетди. Ғалабадан беш кун олдин ҳалок бўлди. Жанг майдонида, коммунист сифатида...

Раҳиманинг бошига кўп кулфатлар тушган. Лекин у хайрли ишларда камол топди. Жамиятимизнинг, кишиларнинг унга кўрсатган эзгуликлари чиниқтирди уни. У кишиларнинг марҳаматларини сира-сира унутмайди. Катта, нурли ғояларга ишонч руҳида тарбияланган Раҳима ҳаётдаги ўткинчи ҳодисаларни улуғ мақсад йўлидаги интилишлардан фарқ қилади. Шунинг учун ҳам у чарчаш, нолиш нималигини билмайди, қалби ҳамиша қайноқ, навқирон.

1938 йил. Январь ойи. Дам олиш кунларидан бирида Раҳима уй юмушлари билан айвонга чиққанида, нотаниш эркак унинг йўлини тўсди:

— Исломова, сен қамоққа олиндинг. Ҳозир уйингни тинтув қиламиз!

«Тинтув қиламиз!» — ҳаммадан ҳам ана шу сўз унинг жон-жонидан ўтиб кетди. Нимани тинтув қилишади? Уйда китоблар сақланадиган шкаф, ёзув столи, кровать, стуллардан бўлак ҳеч нарса йўқ-ку. Оппа-осон унинг уйини тинтув қилиш...

Раҳимани Тошкентдаги турма камераларидан бирига итариб киргизишганда, унинг қулоғи остида таниш овоз янгради:

— Ҳа, пионер, сени ҳам бу ерга келтиришдими?

У сесканиб, орқасига ўгирилди. Шундай ёнгинасида революционер, афсонавий хотин — Тожихон Шодиева турарди.

Кунлардан бир кун Раҳима алам билан сўради:

— Эҳтимол, сиз бирор-бир зарарли ташкилотга аъзо бўлгандирсиз. Анча ёшга (Тожихон энди ўттиздан ошган эди) киргансиз, лекин мен шу Совет ҳукуматидан бўлак ҳеч нарсани билмайман. Зинҳор билмайман! Қандай қилиб, нима учун мен унга қарши бўлишим керак!

Тожихон бу гапларни кўнглига олмади, ҳафа бўлмади, дугонасининг бошини бағрига босиб, сочларини силади. Раҳима эса ҳамон тинчлана олмасди:

— Кишилар бизларни эслашганда, ҳар бир сўзимизга ишонган хотин-қизлар маҳбуслигимизни билишганда нима ўйларга боришмайди, бизларнинг шаънимизга нималар айтишмайди?

У, бу ҳақорат, бу ишончсизликни фақат ўлим билан ювиш мумкин, деган хаёлларга борди. Лекин курси йиқилганда Тожихон бирдан уйғониб кетди. Сапчиб туриб, унга ташланди:

— Жин урдими сени, булар қандайдир бир англашилмовчилик оқибати. Бизнинг ишимиз ўлмайди. Бизларни дўстларимиз эслашади, бизлар билан авлодларимиз фахрланишади, — Тожихон уни овутиб, тонг отгунча шу гапларни унинг қулоғига қуйди.

Раҳима бу ерда пўлат иродали ажойиб революционерларни кўрди. Улар машаққатли ишларда унга шерик бўлдилар, дардларини баҳам кўриб, кўнглига яна умид учқунларини сочдилар, бир майизни қирқ бўлиб едилар.

— Озодликка чиққан биринчи кунингизни эслайсизми?

— Албатта эслайман-да, баъзибир ҳужжатлар билан порт шаҳрига чиқдим. Ёлғизман. Ёнимдан одамлар дарёдай оқиб боряпти. Бу оқимга қараб кўзим қамашади. Кексароқ бир хотин ёнимга келиб:

— Ҳа, қизгинам, нега бу ерда турибсан? — деб сўради. Эргаштириб уйига олиб кетди. Хонасининг тенг ярмини катта печь эгаллаган. Хотин картошка шўрва пиширди. Столга вино қўйди. Менинг келажагим учун ичдик. Умримда биринчи марта вино ичишим эди. Эрталаб у мени вокзалга кузатиб қўйди. Йўқ, дейишимга қарамай, йўлда еярсан деб нон, қайнатилган картошка берди... Инсон қалби нақадар кенг, саҳий...

Раҳима ўз ҳаётининг энг қийин онларида ҳамма вақт, ҳамиша ана шундай олижаноб дилкаш кишиларга дуч келди. Бундай кишилар жуда кўп, сон-саноқсиз.

Каттақўрғонга қайтиб келгач, уни қайси ишга қўйишмасин, ҳамма ерда жон куйдириб ишлади. Уруш туфайли вайрон бўлиб, заифлашиб қолган колхозни қабул қилиб олди.

Пахта оғир меҳнатни талаб қилади. Машиналар йўқ, ўғит етишмайди. Хотин-қизлар маржон-маржон тер тўкиб, кетмон билан рекорд ҳосил етиштиришди. Бошқа раислар бундай ҳосил учун қаҳрамонлик Олтин Юлдузи олишди. Исломова эса қуруқ колаверди. Йўқ, Раҳима шуҳратга, мукофотга

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ЛЕНИН ИШИГА ЧЕКСИЗ СОДИҚМИЗ!

«Ёш ленинчи» ва «Фрунзевец» газеталарининг кечаги қўшма сони Улуғ Ватан урушида совет халқи эришган порлоқ ғалабанинг 20 йиллиги ва Ўзбекистон комсомолининг 40 йиллигига бағишлаб чиқарилди. Ҳар иккала газетанинг биринчи саҳифаси сарлавҳадаги сўзлар билан очилади.

Ҳар иккала газетада Совет Иттифоқи Қаҳрамони подполковник И. Макаров, Тошкентдаги «Октябрь революцияси» заводининг токари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Қодиров, Шаҳрисабз районидаги «Партия XIX съезди» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Каромат Рустамова, младший сержант Ш. Умаров, Бухоро область комсомол комитетининг секретари Ю. Қурбонов, гвардиячи старший сержант П. Куприн, ефрейтор Ф. Шилипук ва бошқа ўртоқларнинг пафос билан ёзилган мақолалари, ёзувчи Адҳам Раҳматнинг «Доимо содиқ» сарлавҳали лавҳаси, шунингдек, шеър, ҳикоя, очерк, фотоэтюдлар, солдат ҳазиллари, шунга ўхшаш кўпгина қизиқарли материаллар берилган.

Ўтюрак комсомоллар, Ватан посбонлари бўлган совет солдатлари: «Оталар анъанасини доим сақлаймиз, Ватан шуҳратини иш билан оқлаймиз!» деб хитоб қиладилар.

Жанг майдонлари ва меҳнат фронтининг ветеранлари ёшларга қарата мурожаат қилиб дейдилар:

— Бундан кейин ҳам Армия ва халқнинг бирдамлигини мустаҳкамланг! Шонли революцион ва жанговар анъаналарни кўпайтирингиз. Қаҳрамонлардан ўрнак олингиз!

Халқимизнинг Улуғ Ватан уруши давридаги буюк қаҳрамонлигига, Ўзбекистон комсомолининг шонли юбилейига атаб чиқарилган бу қўшма сон, шубҳасиз, ҳар иккала газета коллективининг яхши ташаббусидир.

Навбаҳор

Ишва билан, нашъа билан кулиб келди навбаҳор. Қушлар парвозида, ер ҳаврида, ариқлар лабида, булоқлар мавжида, шу заминдан куч-қудрат олиб дадил бош кўтараётган майсаларнинг учида, ниҳоллар уйғонишида — ҳамма ер, ҳамма нарсада наврўзи олам нафаси.

Ҳар бир баҳор ўзгача латофат билан келади. Маъшуқа висолига ошиғи қанча ташналик билан шошилса, баҳор ҳам ўлкамизга шу қадар қувонч, шу қадар интилиш, шунчалар ташналик билан келади. Шоирлар ўлкани баҳорга ўхшатадилар. Аслида баҳор ўлкамизга ўхшашдир. У бутун гўзалликни, ўзидаги бутун нафосатни, ижодкорликни мана шу ўлканинг жамолидан, камолидан, шу Ватанни ясантираётган, ернинг жамолини очаётган ижодкор Инсондан олади.

Сахий еримизга қуёш мўл-кўл нур сочяпти. Дилларда баҳор нашидаси. Шу баҳор айёмида Москва тарафдан тағин хушхабар келганди. Салкам ўн бир минг кишининг, халқимизнинг асил ўғил-қизларининг кўкрагига орден-медаллар тақилди. Қаҳрамонлар гвардияси сафига тағин 23 киши қўшилди. Пойтахтимизда катта қурултойга тўпланган азаматларнинг ҳаммаси қадрдон қишлоқларига, қадрдон яйловларга, қадрдон жойларга қайтгач:

— Марҳабо баҳор! — дедилар.

Халқимиз меҳнати билан баҳор ижод қилади. Демак, фақат далада, яйловлардагина навбаҳор дейиш тўғри келмайди. Муаззам корхоналарда, қуёшдек сахий нурхоналарда, кошоналарда—бутун ўлкада, одамларнинг қалбида баҳор. Бу ҳақиқий инсоният баҳори неча, аввал куни эмас, 1917 йилнинг кузагида, бошимиз узра Ленин офтоби порлаган кунлардан бошлангандир.

Ўтмишда бир шоир деҳқоннинг баҳор тараддуди ҳақида ёзиб:

— Ҳўкиз бўйнини мойлаб, белбоққа нонни жойлаб далага чиқамиз,— деган экан.

У вақтлар қўрқинчли бир тушдек ўтиб кетди. Эндиликда ёғоч омочни музейларда кўра оласиз, холос. Қудратли оғир индустриямиз деҳқонга нима керак бўлса, ҳаммасини етказиб беряпти. Сиз «Ўзбексельмаш» дарвозасига яқин келиб бир пас туринг-а, машиналар турна қатор чиқиб келаётганини кўрасиз. Трактор-йиғув заводи деҳқонларга қанот туҳфа қиляпти. Ҳа, бу пўлат қанотлар маърифатли, ҳар бири агроном даражасига етиб қолган деҳқонларимиз учун яратиляпти. Ўзбекистон трактор-йиғув заводи бултурнинг ўзида 15 мингта ўрнига 15929 та «Т-28—ХЗ» трактори тайёрлаб берди. Уроқ билан Болғанинг ҳамкорлиги, ишчи билан деҳқоннинг бир жону бир тамлиги ҳар жабҳада намоён бўлаётир.

Вагон—платформалар биқинидаги лавҳалар кўзингизга ялт этиб кўринади:

— Мирзачўлга!

— Фарғонага!

— Қашқадарёга!

— Хоразмга!

Етти йилликнинг якунловчи йили навбаҳори ўлкани кезиб юрибди. Ҳа, сара чигитларнинг лаби ерга энди тегиб келяпти. Аммо деҳқон баҳори неч куздаёқ бошланган эди. Мана, бултур ишни қойил қилиб қўйган азамат тошкентликлар бу йил ҳам ишнинг кўзини билиб деҳқончилик қиламиз деб турибдилар. Эндиликда деҳқон қўлига чўт олиб, ақлфаросат билан иш тутмаса, ишнинг оғирини техниканинг елкасига ортмаса, кейин доғда қолади. Бунинг учун қандай қилсак иш баракали бўлади, қандай иш тутиш керак, — бу ҳақда бош қотирмаса бўлмайди. Тошкентликлар ўтган йили эришган ғалабанинг «сири» шундаки, улар комплекс механизациялашган звеноларга зўр беришди. Бу деган сўз, ҳар бир колхозчи, ҳар бир звено бошлиғи механизатор бўлсин, деган маънони билдиради. Тошкентликларнинг сирини билиб олган фарғоналиклар ҳам, андижонликлар ҳам бу йил ана шу новатор деҳқонларга кўпроқ эътиқод қўйишмоқда.

Шу ўринда механизатор звено бошлиғини жанг майдонидаги бўлинма командири билан таққослаш мумкин. Ахир, фронтда милтиқ отишни, пулемёт отишни билмасдан туриб жангчиларга бошчилик қилган бирорта сержант бўлганми! Худди шунга ўхшаш ҳозир ўзи техникани, тракторни юргизишни билмаса-ю, «Фалончи, сен машинани бундоқ юргиз, ундоқ юргиз»—деса хуш келадими? Йириклаштирилган звено бошлиғи ҳам агроном, ҳам сувчи, ҳам тракторчи, ҳаммадан ҳам меҳрини, ишқини ерга берган кишиларга яхши раҳнамо, уларга меҳрибон дўст бўлиши керак.

Партиямиз Марказий Комитети март Пленумининг ғоят ҳаётий, илҳомбахш ҳужжатлари ҳаммамизда бамисоли қанот пайдо қилди. Энди қишлоқ хўжалигида ҳам дабдабалардан қутилиб, ижодий иш тутишнинг ихтиёри деҳқоннинг ўзига қўйиб берилди.

Мирзачўлнинг сийнаси — «оқ олтин» хазинаси, деймиз. Мирзачўл энди сахий қўйнини очиб келяпти. Ҳали унинг заминида не-не жавоҳирлар, не-не дурдоналар бор, буларнинг бари бизга маҳтал. Қизилқум барханлари билан туташиб кетган пахтазорларга қараб: Чўлни тағин чекинтириш керак, картадаги ҳамма бўёқлар кўм-кўк бўлгани яхши, — деб айтамиз. Мирзачўл шоҳи сўзанага айлангач, мана бу лахтак-лухтак ямоқлар ҳам йўқолиб, инсоннинг мўъжизакор қўли тўқиган жонли сўзана бутун борлиғи билан кўзимизга ялт этиб ташланган-да, истиқболимизга Владимир Ильич Лениннинг ўзи чиқиб: Яшанг, азамат ўзбек деҳқонлари! Баракалла, чўлқуварлар!—деганден бўлади. Асрлар мобайнида қуёш тиғидан бадани жароҳатланган бу тупроқ, бу замин Ленин даҳоси билан, Ленин режаси билан тирилди, қаддини ростлади, бугун чўл қўйнида нимаики борини инсонга икки қўллаб узатаман деб турибди.

Биз Сирдарё районидаги «Ленинград» колхозига бир тушиб ўтдик. Чинакам баҳор ижодкорлари шу ерда. Ўтган йили улар 1700 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 32 центнердан ҳосил кўтаришди. Шунча пахтани елкаларига даст олишди. Ҳар бир меҳнат кунига 5 сўм 38 тийиндан пул тақсимланди. Механизаторнинг ўртача ойлик иш ҳақи 220 сўм бўлди. Чинакам меҳнат қўшиғи, рақамлар поэзияси шу эмасми?

Ана шу ленинградликларнинг тағин нимасига ҳавасингиз келади. Бултур улар ҳосилнинг 73 процентини 61 та агрегатда териб олишди. Мирзачўл марди-майдонлари ерга-ер қўшиб ҳозир 1850 гектар майдонни экиш-тикишга тахт қилиб қўйишди. Бу йил гектаридан 35 центнердан ҳосил оламиз, деб туришибди. Ана ҳиммат, мана ҳиммат!

Вақтики келади: Мирзачўл ҳам Фарғонага ўхшаш гўзал водий бўлади. Бу бахтлар водийсининг аён нишоналарини ҳозироқ кўриб турибмиз. Қани энди, Фарғонага марҳамат!

Биз Попдамиз. Тилларда достон бўлган Ленин номли колхозни биласиз. Ёш бўлса ҳам тажрибакор раислардан бири Аҳмаджон Одилов дала кезиб юрибди. Яқинда унга ҳам Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди. Ишбилармон раис бу мукофот ҳамқишлоқлари кўрсатган қаҳрамонликка берилган баҳо деб ўйлайди.

— Колхозимиз ўтган йили 1700 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 36,6 центнердан пахта топширди. Бу йилги мўлжалимиз гектар бошига 40 центнердан кам эмас. Қаҳрамон деҳқонларимиз фан мўъжизаларидан тағин ҳам яхшироқ фойдаланамиз, деяптилар. Биз чигит униб чиқиши билан ёш ниҳолларни авайлаб, эъзозлаб парвариш қиламиз, ёшлигиданоқ ўғитга тўйдириб, илигини тўқ қиламиз, — дейди у ишонч билан.

Бугун «Савай» совхози пахтакорлари билан сўзлашсангиз ҳам, республикамизда янги ватанпарварлик ташаббусини бошлаб берган Қўрғонтепа райони меҳнаткашларининг сиёсий раҳбари — райкомнинг биринчи котиби Қўчқор ака Авазматов билан гаплашсангиз ҳам, фарғоналик донгдор механизатор Қурбон Кенжаев билан суҳбатлашсангиз ҳам бир гапни айтиб:

— Бу йил ҳам пахта йили бўлади. Ҳар йилни пахта йили қиладиган ўзимиз,—дейди.

Энди Зарафшон водийсига, Шеробод даштлари, Қизилқум яйловларида қўй-қўзи боқаётган, Қарши даштларини ўзлаштириб гулистон қилаётган, ернинг чанқоғини қондирайлик деб серобчилик учун курашаётган азаматлар ёнига, бодомлар, ўриклар чаман-чаман гуллаб турган жойларга бир ўтайлик.

Ҳамма жойда навбаҳор сепини ёйяпти. Ҳамма жойда экиш-тикиш бошланиб келяпти. Ўтовларда ҳам, яйловларда ҳам, далаларда ҳам меҳнат байрами.

Кўклам тонготари нақадар гўзал. Ер ясаниб келяпти. Гиёҳлар, ниҳоллар бўй чўзяпти. Қаёққа қараманг коинот чиройи тобора очилиб бораётганини кўрасиз.

Ўлкамизда навбаҳор, юракларда навбаҳор. Қушлар нағмасида, кабутарлар ҳу-ҳусида навбаҳор.

— Ассалом баҳор!

Ҳамид НУРИЙ.
Самад ҚОДИРИЙ.

Чимбой районидаги «Октябрь» совхозида шоли экишга тайёргарлик ишлари ҳар қачонгидан ҳам қизитиб юборилди. ЎзТАГ фотомухбири И. Душкин олган бу суратда сиз ана шу хўжаликнинг энг яхши ишчиларидан бири агроном Шукур Юсуповани кўриб турибсиз. У ўзининг фидокорона меҳнати билан ҳамманинг иззат-ҳурматига сазовор бўлмоқда.

КАТТА ДАРОМАД

Поп районидаги Ленин номли колхозда гўштга топшириладиган молларни боқиб семиртириш яхши йўлга қўйилган. Колхоз бу йил давлатга 135 тонна гўшт етказиб бериши керак. Чорвадорлар ҳозиргача давлатга 90 тонна гўшт сотдилар. Натижада гўшт сотишнинг ўзидан колхоз катта даромад олди.

Колхознинг мол семиртириш пунктида қорамол ва қўйлар 70-80 кун давомида боқилди. Бунинг натижасида гўштга топширилган ҳар бир қорамолнинг ўртача вазни 251 килограммни, қўйнинг вазни 45 килограммни ташкил этди.

Молларни сўқимга боқишда Т. Мамаюсупов, Т. Бойматов ва У. Йўлдошев ўртоқлар намунали меҳнат қилмоқдалар. Ҳозир бу ерда 170 бош қўй, 180 бош эчки, 31 бош қорамол семиртирилмоқда.

И. УМАРОВ.

ҚОЛОҚ БЎЛИМГА ЎТИБ...

Ражаббой совхоз директорининг кабинетидан чиқар экан, ҳу нарида турган машина томон ошиқди. Шофер йигит унинг авзойини кўриб, таажжубланди. Ражаббойнинг юзлари олмадай қизарган, кўзлари чақнар, қошлари эса чимирилар эди. Шофёр Ражаббойдай «Сизга нима бўлди», деб сўрамоқчи эди-ю, бироқ аслида бировларнинг ишига аралашишни ёқтирмагани сабабли индамай қўя қолди. Улар йўлга тушишди. Ҳадемай совхоз посёлкаси орқада қолди. Ражаббой ҳамон сукут сақларди. Директор Мирзабоевнинг сўзлари ҳамон унинг қулоқлари остида жаранглаб турарди.

— Биласизми, Ражаббой, — мулойимгина кулиб сўз бошлади директор. — тўртинчи бўлимни қолоқликдан чиқармасдан туриб, бутун совхозимизни илғорлар сафига кўтариб бўлмайди.

— Бу тўғрику-я, аммо мен иккинчи бўлимнинг бригадири бўлсам, бу сўзларнинг менга қанчалик алоқаси борлигини тушуна олмаяпман, — жавоб берди Ражаббой.

Гапга совхоз партия комитетининг секретари аралашди:

— Бу масаланинг сизга бевосита алоқаси бор. Дирекция ва партком маслаҳатлашиб, сизни шу бўлимга бошқарувчи қилиб тайинлашни лозим топишди. Шу бўлимни қолоқликдан чиқара оласиз, деб умид қиламиз.

Бу ногаҳон таклифдан Ражаббой ниҳоятда ташвишга тушиб қолди. У бир оз ўйланиб:

— Бу иш қўлимдан келармикан. Яна шарманда бўлиб қолмайин, — деди.

Унинг товушидан ҳам изтироб, ҳам илтижо оҳанглари сезилиб турар эди.

— Биринчидан, бу сизга партия топшириғи бўлади, — деди партком секретари, — партия топшириқ берар экан, коммунист сифатида бажаришингиз, бир ёққа юборса боришингиз шарт. Бригадир бўлганингизга ўн икки йил тўлди. бу давр ичида анча тажриба орттирдингиз, иккинчидан, дирекция ҳам, партия ташкилоти ҳам ёрдамни аямайди.

Партком секретари Ражаббойнинг кўзларига ёқимли табассум билан қараб турар, гўё «сен хавотир қилма дўстим, биз сени ёлғиз ташлаб қўймаймиз», дегандай бўларди.

Шундай хаёллар билан Ражаббой бўлимга қандай етиб келганини ҳам сезмай қолди. У энди бўлим бошқарувчиси сифатида иш бошлаши, бу бўлимни қолоқликдан чиқариши керак эди. Қолоқликдан чиқариш! Бу айтишга осон, холос. Илгари у иккинчи бўлимда бригада бошлиғи бўлган даврида тўртинчи бўлимнинг қолоқлигидан ачинарди. Уни илғорлар даражасига кўтариш ҳақида ўзича фикр юритиб қўярди. Албатта, маслаҳат бериш — энг осон иш. Узоқдан туриб йўл кўрсатиш бошқаю дала бошида туриб иш кўриш бошқа. Энди Ражаббой Кенгашев маслаҳат бериш, йўл-йўриқ кўрсатиш эмас, амалий иш билан бўлимни қолоқликдан чиқариши керак эди.

Хўш, ишни нимадан бошлаш керак? Юқорида айтганимиздек, у қўшни бўлимда ишлаганлиги сабабли, бу бўлимнинг етти ёшдан бошлаб етмиш ёшгача ҳамма одамларини танир, ер-сув шароитини яхши билар, техника билан қанчалик таъмин этилганлигини сезиб юрарди. Ҳа, қишлоқда одат шу, одамлар бирбирларини, уй-рўзғор, борди-келдилари, юриш-туришларигача биладилар. Шунинг учун бўлса керак, Ражаббойга бу бўлимда иш бошлаш унча қийин бўлмади. Пахта ҳосилдорлигини йилдан-йилга ошириб, илғор бригадир сифатида совхозда танилганлиги, обрў қозонганлиги ҳам анча қўл келди. Бироқ, Ражаббой «бу обрў бригадирлик вақтимда қозонилган, агар одамларни самарали ишлашга руҳлантира олмасам, коллективни жипслаштира олмасам, бу ҳурматдан ажраб қолишим турган гап», деб ҳам ўйлар эди.

Ражаббой ишни бўлимда меҳнат интизомини мустаҳкамлашдан бошлашга қарор қилди. Чунки бўлимнинг судралишига, пахта планининг кўп йиллардан бери бажарилмай келишига меҳнат интизомининг ниҳоятда бўшашиб кетганлиги сабаб бўлаётганини яхши билар эди. Аммо меҳнат интизомини мустаҳкамлаш одамларни нормани тўла ва ортиғи билан бажаришга ундаш, ташаббус ва ижодкорлик кўрсатишга руҳлантириш учун даставвал, уларни моддий жиҳатдан рағбатлантириш керак. Бу эса бўлимда энг оғир масала ҳисобланарди. Меҳнат яхши уюштирилмаганлиги, ҳисоб-китоб ишларининг издан чиқарилганлиги натижасида кўп ишчилар яхши ҳақ ололмас, бунинг оқибатида эса ишга иштиёқ билан чиқмас, далага чиққанда ҳам ёлчитиб ишлашмасди.

Демак, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш учун ишни яхши уюштириш, ҳисоб-китобни тартибга солиш керак эди. Ражаббой Кенгашев бригада бошлиқлари, тажрибакор деҳқонларни йиғиб улар билан маслаҳатлашди, ўзининг ана шу фикрини ўртага ташлади. Унинг айтган сўзлари йиғилганлар учун айни муддао бўлиб чиқди. Одамлар ҳам юрагидаги сўзларни айтиб, муҳим тадбирлар, фикр-мулоҳазаларини баён қилишди.

Аҳил коллектив бир ёқадан бош чиқариб ишлайдиган бўлгандан кейин, ўтган йил кўкламдаги об-ҳаво қийинчиликлари ҳам тез ва муваффақиятли бартараф қилинди. Натижада тўртинчи бўлим коллективи пахта тайёрлаш планини Сирдарё область, Киров районидаги «Октябрь 30 йиллиги» совхозида биринчилар қаторида бажарди, 830 гектар ернинг ҳар гектаридан 25 центнердан пахта топширилди, Иброҳим Норов ва Олтинбек Ҳакимов ўртоқлар бошчилик қилаётган бригада аъзолари эса ҳосилдорликни 27-30 центнерга етказишга муваффақ бўлдилар.

Бўлим коллективи қўлга киритган дастлабки муваффақиятдан эсанкираб қолмади. Дала ишлари суръати пахта плани бажарилгандан кейин ҳам сусайтирилмади. Ҳосилдан бўшаган ерлар куздаёқ сифатли шудгор қилиб қўйилди. Механизаторлар ерни ҳайдаш олдидан гектарига 300-350 килограмм суперфосфат, 5-6 тонна гўнг солдилар. Ер 30-32 сантиметр чуқурликда шудгор қилинди.

Шу кунларда ариқ-зовурлар қазилиб, дала бошига гўнг чиқариш давом этмоқда. Бўлимнинг барча техникаси дала ишларига шай қилиб қўйилганлиги туфайли чигит экиш ҳам бугун-эрта бошлаб юборилади.

Бўлим ишчилари КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларидан руҳланиб етти йилликнинг охирги йилида янги ва юқорироқ маррага эришиш учун ғайрат кўрсатиб меҳнат қилишяпти.

А. ИСҲОҚБОЕВ.

ИККИ МАКТУБ

БОШГА КУЛФАТ ТУШГАНДА

Самарқанд область, Пайариқ район «Даҳбед» совхозидаги 87-саккиз йиллик мактаб директори Р. С. Хачатурянининг хонадонида фалокат юз берди. Оила аъзолари ишга кетганида уйи ёниб кетди. Р. С. Хачатурян, хотини ва болалари, эгнидаги кийимлари билан қолдилар.

Бу оила тақдирига совхоз ишчилари, маориф ходимлари бефарқ қараб туролмадилар. Улар оилага ёрдам қўлини чўздилар. Биров кийим-бош, бошқаси идиш-товоқ, кўрпа-ёстиқ тортиқ қилди. Жумладан, Хачатуряннинг ҳамкасблари 600 сўм, унинг хотини ҳамшира Раянинг касбдошлари — медицина ходимлари 300 сўм ёрдам кўрсатдилар. Совхоз дирекцияси эса шошилинч равишда 3 хонали уй қуриб берди.

Оила аъзолари бошга кулфат тушганда уларга дўстона ёрдам қўлини чўзган ажойиб кишиларга чин қалбдан миннатдорчилик билдирдилар.

В. ТУРСУНОВ.
«Совет Ўзбекистони» газетасининг штатсиз мухбири.

МЕҲР-ОҚИБАТНИ УНУТМАНГ

Ҳаммаёқда баҳор нафаси. Ҳар баҳорни мен меҳнат қучоғида — далалар бағрида кутиб олардим. Бу сафар эса... Қани энди яна «пўлат от»имни ишлатолсам. Лекин энди унга қурбим етмайди.

Ўзим деҳқон боласиман. 1928 йилда Андижон область, Балиқчи районида туғилдим. 21 ёшимдан, яъни 1949 йилдан бошлаб райондаги РТСда, кейинроқ эса Карл Маркс номли колхозда тракторчи бўлиб ишладим.

1963 йил 10 ноябрь куни колхоз правлениеси топшириғига мувофиқ шағал ташиб келаётиб, Норин дарёси бўйида тик баландликдан трактор билан қулаб кетдим. Натижада ўнг оёғим шикастланди. Меҳрибон медицина ҳамширалари менинг ҳаётимни сақлаб қолишди. Мени 1964 йил 20 январда касалхонадан носилкада уйимга олиб келишди. Дўстларим, ҳамкасбларим ёнимда парвона бўлишди. Фақат колхоз раҳбарлари мени унутиб қўйишди. Унутдигина эмас, моддий ёрдам, руҳий мадад сўрасам юзларини терс ўгириб олдилар. Учта қора кўз фарзандим, хотиним, онам бор. Уй-жойимиз ремонт қилинмаган.

Мен 1964 йилнинг март ойида район врачларининг консультация комиссиясидан ўтган эдим. Комиссия менга II группа инвалиди сифатида справка берди. Уни колхоз правлениесига топширдим. Колхоз правлениеси турли баҳоналар билан шу кунга қадар менга ҳеч қандай ҳақ тўламаётир. Правлениедагилар менга эътибор беришмагач, колхознинг умумий мажлисига ариза билан мурожаат қилдим. Мажлис менга ойига 30 сўмдан пенсия берилсин деб, қарор чиқарди. Аммо бу қарор ҳам қоғозда қолиб кетяпти. Ниҳоят, мадад излаб район ижроия комитетига бордим. Бу ердагилар сўзимни диққат билан тинглаб, менга пенсия бериш ҳақида колхоз раҳбарларига ёзма кўрсатма юбордилар. Колхоз раиси «бу қоғозга пул тўланмайди» деб уни қўлимга қайтариб берди.

Ҳурматли редакция! Мен СССР Олий Советининг колхозчиларга пенсия бериш тўғрисидаги янги Қонунини касалхонада ўқиб, ҳукуматимизнинг кишиларга ғамхўр, меҳрибонлигидан беҳад хурсанд бўлдим. Ажаб нега колхоз правлениесидаги раҳбарлар бу қонунга қулоқ солишмайди?! Менга ўхшаган Я. Мирзаев, Ғ. Хибилаев каби ўртоқлар ҳам колхозда ҳақ олишолмаяпти.

Р. РУСТАМОВ,
Андижон область, Балиқчи район, Карл Маркс номли колхоз.

талабгор эмас, у ўша пайтда «раҳмат», «барака топ», «бизлар сенга ишонамиз» деган инсоний сўзларга муҳтож эди. Ҳатто қариндошлари, бир пиёладан чой ичган дугоналари ҳам юзига бўлмасада, орқасидан «халқ душмани» дердилар. Инсон бир яхшиликни, бир ёмонликни унутмайди. Бурчак-бурчакда илондек вишиллаган шахсларни кечира олмасди у.

Раҳима бошлиқ бўлган хўжалик чигитдан униб чиққан ғўзадек яшнайверди. Раиса карийб йигирма йил мобайнида нима ишлар қилди, деб ўйлаганимда, хаёлимга ўзбекларнинг «қовун-қовунни кўриб ранг олади», деган мақоли келади.

Очиқ мунозара, тортишув, жанг қўрқинчли эмас, кек сақлаш, зимдан душманлик қилиш хавфли. Ўз ҳаётида ҳар хил тоифадаги кишиларни кўп кўрган Раҳима кишиларни яхши ўрганган, уларнинг қалбига борадиган сўқмоқларни топган эди. Меҳнаткаш, одила, интизомли хотин-қизлар (қишлоқнинг энг меҳнаткаш кишилари шулар!) хўжаликни тикладилар, ўзлари унинг ҳақиқий хўжайини бўлиб қолдилар.

Раиса кишиларнинг қобилиятини тез пайқар, одамларга ишонарди. Санобар Жалолова колхозга парторг бўлганда кўп кишилар: «ҳали у йигирма ёшга етмаган қизча-ку, қандай қилиб парторг бўлади», — дедилар. Бунинг устига Санобар у пайтда қишлоқ хўжалигини ҳам яхши билмасди.

— Бир кун Санобар билан дала кезиб юрган эдик, — деб эслайди ўша дамларни Исломова. — Кунжут ўсиб ётган пайкал ёнидан ўтаётганимизда, Санобар менинг енгимдан тортди:

— Опа, бу ерга қачон шафтоли экувдинглар? — деб сўраб қолди. Кулгидан ичакларим узилаёзди. Сўқмоқда ўтириб қолдим... Лекин у ақлли, сезгир, энг муҳими дилкаш, меҳрибон эди. Меҳр, дилкашлик эса ҳар қандай куч, расмийликдан афзал. У кишилар ҳаётини безашга, яхшиликка интиларди. Унинг одамлар билан гаплашганини, қандай муомала қилганини кўрсангиз ҳавасингиз келади. Шунинг учун ҳам у тез обрў қозонди.

Анвара Тошпўлатова мактабда ўқиб юрган пайтидаёқ пахтачиликка меҳр қўйган эди. Қизча соатлаб дала кезар, «оқ пахта оппоқ пахта, ризқимиз, нонимизсан, кийим ва шонимизсан» деб ашула айтар, пахта териб чарчамасди. Буни раиса кузатиб юрган экан. Қиз қишлоқ хўжалик институтига кириш учун бир эмас, ўнта ариза ёзди. Ота-онаси «раҳбар бўлиш хотин-қизнинг иши эмас» деб ҳар гал унинг аризасини йиртиб ташладилар. Ўн биринчи ариза йиртилмай қолди. Раҳима опа аралашди бу ишга.

— Анвара ўқишга борсин, — деди у.

Анвара ҳозир колхозда бош агроном бўлиб ишлаяпти.

Қисиқ кўз, гапдон Қумри Қаюмованинг ҳаёт йўли ҳам қизиқ. «Йигирма йил энг ашаддий олиб-сотар савдогар бўлганман» — дейди унинг ўзи. Раҳима опа бир кун уни йўлда тўхтатиб:

— Бас, ўпкангни қўлтиқлаб шунча юрганинг ҳам етар, — деди. — Бундай, одамдай бўлиб ҳаёт кечир сен ҳам.

Қумрини Тошкентга, хотин-қизлар съездига юборди. Шижоатли бу жувон биринчи қаторга бориб ўтирди.

Қишлоққа съезд материаллари босилган газета келганда, ҳамма таажжубдан бошини ушлаб қолди. Унда Қумрини расми ҳам босилган бўлиб, остига — бригадир, деб ёзилган эди. Орадан бир неча кун ўтгач правление Қумрини бригада бошлиғи қилиб тайинлади.

Бу илғор хўжаликдаги етти бригадага ҳозир хотин-қизлар бошчилик қилмоқда. Улар хўжаликнинг гули, раисанинг таянчи, бойлиги. Қумри ҳам ана шуларнинг қаторида. Кишиларнинг айтишича, у ҳозир Тошкентга яна бир бор бориб келай, деяётган эмиш. Исломова эса ҳали раис бўла олмайсан, тайёргарлигинг кам, деб ҳазиллашибди.

Раис... Қандай қийин, шарафли, масъулиятли вазифа бу. Раис экономист ҳам, агроном ҳам, оқсоқол ҳам, она ҳам, ота ҳам, меҳрибон сингил ҳам, кези келганда қатъий дағал ҳам бўлиши керак. Ҳосил учун ҳам, унинг сифати учун ҳам, қишлоқдаги ҳамма ишлар учун ҳам у жавобгар.

Раҳима опа бир кун эркакларни чақчақлашиб туришганда уларни уялтирди:

— Белларингизда белбоғларинг борми ўзи? Азиз болаларингизни онаси тиззасигача сув кечиб, ариқ тозаласа-да, сизлар қараб турсалариз...

Шундан сўнг кўп эркаклар правлениега келиб, сувчиликка қўйишни сўрашди. Эски урф-одатларга ўт очилди. Қишлоқ ҳуснига доғ бўлиб турган лой деворлар ҳам раисанинг ташаббуси билан бузилди. Янги қишлоқнинг бир бурчагида «янги уйланганлар кўчаси» бўй кўрсатяпти. Тўйлар ҳам янгича ўтказиляпти.

Исломова билан учрашганимда, нохосдан, ҳозир биз унча ишлатмайдиган «одила», оқила» сўзларини эсладим. У нуқсонларга, ҳақсизликка нисбатан муросасиз, ҳақ иш учун курашувчи чиндан ҳам оқила хотин у.

Бурноғи йил раиса колхоз отарларида уч юз бош ортиқча қўй борлигини билиб қолди. Қўйларни дарҳол колхоз ихтиёрига ўтказди. Қўй эгалари талабгор бўлса шахсан идорага келсин, деди. Табиийки, ҳеч ким «менинг қўйим эди» деб идорага келмади, «уялишган» бўлишса керак. Қўй эгалари бошқача йўл тутишди. Колхоздан Москвага, Тошкентга «аризачилар» кетма-кет бораверди. Ҳа, нима гап ўзи?

— Раиса жамоат мулкини талон-торож қиляпти, ўзига бир йўла бешта данғиллама уй қурдириб олди...

Бу гапларнинг ҳаммаси қўйидан ажралган «аризачи»ларнинг туҳмати, иғвоси бўлса-да. лекин ариза, шикоят тушдими, уни албатта текшириш зарур.

Областда ҳам эҳтимол тўғридир, шундай раислар йўқ, дейсизми... деган миш-мишлар тарқалиб қолди. Шу орада колхозга йигирма беш кишидан иборат комиссия келди. Улар ҳамма ҳужжатларни синчиклаб текширдилар, «ер остига кўмилган» ғаллани қидирдилар, отарлардаги қўйларни қайта-қайта санаб чиқдилар. Раҳима колхозда бирор ишкал йўқлигига ишонса-да, лекин шу бир ярим ой давомида ичини мушук тирнагандек ташвишланиб юрди. Аммо ҳар кун ишга борар, колхозчилар билан илгаригидек муомала қилар, ташвишларини уларга сездирмасликка ҳаракат қиларди. Колхозчилар ҳам бўҳтонни тезроқ фош қилиш, ҳақиқатни қарор топтириш учун қўлларидан келган ҳамма ишни қилдилар. Ҳамқишлоқларининг бу меҳрибонлиги Раҳимага мадад бўлди. Улар раисага ўз виждонларига ишонгандек ишонардилар. Комиссия Раҳиманинг ишида хато йўқлигини, у соф эканлигини аниқлади.

Яқинда Каттақўрғондан раисага қўнғироқ қилишди:

— Бригадирларни чақиртиринг. Райком секретари боради. Планни муддатидан илгари бажарганларни табриклашмоқчи.

— Планни бригадирлар эмас, колхозчилар бажарди, — деди Раҳима.— Аввало ана шу колхозчиларни табриклаш керак.

Раиса катта «оқ олтин» хирмони учун кураш борган кунларни, пешана тери тўкиб, кичкина чигитдан пахта ўстирган ҳамқишлоқларини кўз олдига келтирди. Ҳа, ўзбек деҳқони чиндан ҳам тупроқдан олтин ундиряпти. Лекин райком секретари ўша куни негадир келмади.

Раҳима дабдабабозликни, шуҳрат кетидан қувувчиларни ёмон кўради. Ўтган йили совуқ эрта тушиб, терим суръати пасайиб кетди. Райондан қўнғироқ қилиб, мактаб ўқувчиларини далага чиқаришни буюришди. Раиса бунга қарши чиқди. «Болалар ўқиши керак. Сўнг ҳозир терилган тўртинчи сорт пахтадан колхоз ҳам зарар кўради, унинг давлатга ҳам фойдаси йўқ», деди.

Декабрь ойида Каттақўрғон районида ғалати воқеа бўлди. Планини муддатидан илгари бажариб, ерларни шудгорлашга киришган колхозларга милиция ходимлари юборилди. Ер ҳайдаётган тракторларни тўхтатишди. Кишиларни бошқа колхозларга юборишди.

— Бизда ҳам худди шундай ҳодиса юз берди, — деди Исломова ғазабланиб.—Ажаб, планини бажариб қўйиб, ер ҳайдаётган деҳқонга раҳмат дейиш ўрнига уни ишдан қолдириб, бошқа колхозга юбориш ақлданми?! Нима, қўшни эринчоқлик қилса, бунинг учун ҳалол меҳнат қилган колхозчи айбдорми? Ҳосилини йиғиштириб олган колхоз шудгорини қилаверсин-да. Лекин, — деди раиса бир оз чеҳраси ёришиб, — шунда ҳам бизнинг тракторларимиз тўхтагани йўқ.

Ўшанда бригада бошлиғи Муродова ер ҳайдашни тўхтатишни талаб қилиб келган милиционерга қуйидаги хатни ёзиб берган эди: «Мен, Хайриниса Муродова, ушбу тилхатни шу ҳақда ёзяпманки, бригадам 1964 йилда ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил олди. 1965 йилда 35 центнердан ҳосил кўтаришга сўз берамиз. Шунинг учун ҳам ерларни ҳайдадик ва бундан кейин ҳам ҳайдайверамиз. Қаерга бориб арз қилсангиз қилаверинг».

Раиса бу хатни ҳали ҳам чўнтагида олиб юради, кишиларга кўрсатади.

Мен раисга термулиб бир нарса ҳақида ўйладим: бу оқила, тадбиркор раисанинг сочларидаги оқ толалар янада кўпаяди, юзларига янги-янги ажинлар тўр солади. Лекин унинг кичкина бир жуфт қуёшчадек порлаб турган кўзларидаги аланга янада ёрқинроқ шуъла сочади, сахий қалбидаги меҳр ҳамиша жўш уради. Бу шуъла, бу меҳр авлоддан авлодга ўтади.

С. НУРОВ таржимаси.

ПИЛЛА ФАБРИКАСИ

Ғиждувондаги «Коммунизм» колхозини пилла фабрикаси дейишади. Бу бежиз эмас. Колхоз ҳар йили давлатга жуда кўп пилла етказиб беряпти. Ўтган йили пландаги 44 тонна ўрнига 49 тонна пилла етиштирилди. Ҳар қути уруғдан ўрта ҳисобда 62,5 килограмдан ҳосил олинди. Колхоз хўжаликнинг ана шу тармоғидан бир миллион сўмдан зиёд даромад қилди.

Илғор хўжалик пиллачилари КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорига жавобан бу йил пилла етиштиришни янада кўпайтириб, давлатга 60 тонна маҳсулот сотиш мажбуриятини олдилар. Улар баҳорги қурт боқишга намунали тайёргарлик кўрдилар. Уруғ боқиладиган бинолар ремонт қилинди, печкалар ўрнатилди. Етарли миқдорда ўтин-кўмир ғамлаб қўйилди.

Бу ерда пиллачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор беріляпти. Мавжуд 117 гектар тутзорнинг ораси яхшилаб ҳайдалди ва суғорилди. 10 гектар ерда янги тутзор барпо этилди. Бундан ташқари, ариқ ва кўчаларнинг четидаги 10 минг туп тутнинг ости чопилди ва маҳаллий ўғит солинди. Кўчат ўтқазиш ойлиги давомида яна 3 минг туп тут кўчати ўтқазилди.

И. ШУКУРОВ,
Н. ҲОЖИЕВ.

ЁШЛАР — ФЕСТИВАЛГА

Яқинда Тошкентда ёш санъаткорларнинг конкурси бўлиб, унда область ва райондан келган жуда кўп ёшлар ўз талантларини намойиш қилдилар. Алишер Навоий номидаги ўзбек Давлат опера ва балет театрининг солисткаси Раъно Ҳидоятова, пианиночи Офелия Юсупова, скрипкачи Марлес Болтаев, чангчилардан Фазилат Шукурова, Рустам Неъматов, рубобчи Сулаймон Таҳалловлар конкурс ғолиби бўлдилар. Улар Жазоирда бўладиган 9-жаҳон ёшлари фестивалига қатнашиш ҳуқуқини олдилар.

А. ПУЛАТОВ.

3 СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
2 АПРЕЛЬ, 1965 ЙИЛ
№ 77 (13.033).

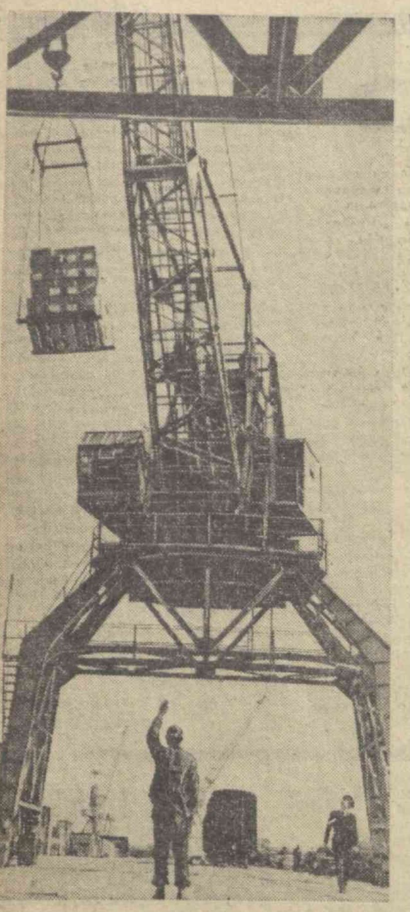

Термиз дарё порти республикамизнинг жанубий дарвозаси ҳисобланади. Бу ердан Амударё орқали Урта Осиё республикалари ва қўшни Афғонистонга халқ хўжалиги юклари ташилмоқда. Порт турли машина-механизмлар билан жиҳозланган. Тўқсон процентдан ортиқ юк механизмлар ёрдамида ортилмоқда ва туширилмоқда. Илгари юкчи бўлиб ишлаган кишилар ҳозир механизаторлик касбини ўрганиб олишди. Суратда: Термиз портида.

М. ЮСУПОВ фотоси.
(УзТАГ фотохроникаси).

ЭМИЛЬ ЗОЛЯ

Туғилганига 125 йил тўлиши муносабати билан

Эмиль Золя — жаҳон адабиёти намояндалари орасидан муносиб ўрин олган ёзувчилардан биридир. У йигирмата романни ўз ичига олган «Ругон-Маккарлар» номли эпопеясида ўзини капиталистик дунёни фош этувчи, одамийлик ва адолат учун курашчи эканлигини яққол кўрсатган.

Золянинг «Дрейфус иши» ҳақида ёзган мақоласи ўша вақтда шов-шувларга сабаб бўлгани бунинг ёрқин далили бўла олади. Дрейфус иши ўша даврнинг энг йирик сиёсий воқеаларидан бири бўлган. «Иш»нинг моҳияти шундан иборат эдики, француз армияси бош штабининг капитани яҳудий Луи Дрейфус Германия жосуси, ватан хоини деб айбланиб, бегуноҳ судланган. Ҳақиқий хоин католик Эстергази эса озодликда юрарди.

Дрейфуснинг ҳеч қандай айби йўқлиги равшан эди. Чунки унга қарши ҳеч қандай далиллар бўлмаган. Атоқли француз ёзувчиси Анатоль Франс кейинчалик ана шу хусусда ўзининг «Пингвинлар ороли» номли асарида киноя билан бундай деган эди: «Хайриятки, судьялар Дрейфуснинг айбдорлигига тўла ишонч ҳосил қилган эдилар. Чунки унга қарши ҳеч қандай далиллар бўлмаган». Дрейфус иши атрофида прогрессив, демократик кучларнинг клерикал-монархик реакцион кучларга қарши кураши авж олиб кетди. Вазият ҳаддан ташқари жиддийлашди. 1898 йил 14 январда Эмиль Золя республика президенти номига «Мен айблайман» деган машҳур хатини ёзди. Золянинг «Тонг» газетасида ўша куни босилиб чиққан мазкур хати айбсиз капитан Дрейфусни қамоққа олган ҳарбий суд, ҳарбий министрлик, ҳарбий милитаристик тўдалар қуролланиб, ҳақиқий жиноятчи Эстергазининг оқланиб кетишига қарши қаратилган эди. Золя: «Қалбим қўрини адолат тантанаси учун курашга бағишлайман ва ҳақиқат қарор топишига имоним комил» деб ёзган эди.

Эмиль Золя ва «Тонг» газетасининг редактори судга берилди. Улар ҳарбий судга нисбатан туҳмат ҳамда ҳақорат қилганликда айбланган эдилар. Золя норозилик билан чиқиб, чинакам қаҳрамонлик кўрсатди. Уни ўлдириб юборишларига сал қолди. Суд залидан чиқиб келаётган Золяни тошбўрон қилдилар.

* * *

Эмиль Золя 1840 йил 2 апрелда инженер оиласида туғилди. Унинг ёшлик чоғлари провинцияда ўтди. Эмиль ёшлигидаёқ отасидан жудо бўлди. Золялар оиласи моддий жиҳатдан оғир аҳволга тушиб қолади. Ёш Эмиль 1858 йили бахт қидириб, Парижга боради.

Оддий хизматчининг қашшоқларча кун кечириши, ҳашамдор хоналар, бадавлат кишилар ёш йигитда ғалати таассурот уйғотади. Йигит ўз ҳаётини адабиётга бағишламоқчи бўлади. Китоб фирмасида ишлар экан Золя ёзувчилар ҳамда ноширлар билан яқиндан танишади. «Ҳодисалар», «Фигаро» ва бошқа газеталар учун мақола, танқидий хабарлар, хикоя ва романлар ёзади.

1867—1868 йилларда ёзган «Тереза Ракен» ва «Мадлен Фера» романлари ёзувчининг ижодида бурилиш ясайди.

«Тереза Ракен» романи атрофида кенг мунозара бошланади. Романдаги ошкорона натурализм буржуа танқидчиларини жиғибийрон қилади. Танқидчиларнинг хуружларига жавобан Золя «Тереза Ракен»нинг иккинчи нашрига ёзган сўз бошида: «Романни диққат билан ўқиб чиқсангиз, унинг ҳар бир боби синчков физиологик чигални тадқиқот қилаётганлигига иқрор бўласиз...» деб ёзади. Бу сўзлар «романчи-натуралист»ларнинг дастлабки хомаки ёзилган манифести эди.

Олтмишинчи йилларнинг охирида Золя романлар туркумини яратиб, иккинчи империя давридаги бир оиланинг биологик ва ижтимоий тарихини ифодаламоқчи бўлди. Бу туркум қатъий илмий таҳлил асосида ёзилиши керак эди.

Бу орзуни рўёбга чиқариш устида Золя кунт билан ишлади. У фалсафа, тарих, социология, табиётни яхши ўрганади, Люкнинг «Табиий мерос ҳақидаги трактати», Дарвиннинг «Турларнинг келиб чиқиши», Клод Бернарнинг «Эксперименталь медицина», Летурнонинг «Эҳтирослар психологияси» ва бошқа асарлар билан танишади.

Ана шу туркумдаги романлардан бири — «Ругоннинг карьераси» деган биринчи роман 1871 йили чиқади. 22 йил мобайнида «Ер». «Тузоқ», «Нана», «Жерминаль», «Пул» каби йигирмата романни ёзиб улгуради. Мазкур туркумдаги романлардан охиргиси — «Доктор Паскаль» 1893 йилда эълон қилинади. Бу йирик эпопеяда муаллиф ўзининг «илмий роман» принциплари ҳақидаги ижодий фикрларини амалга оширишга интилади.

Золя ўз асарларида фактларнинг фақат ҳақиқат асосида ёзилишини маъқул деб топарди. Унинг фикрича, муаллиф анатомия, физиология, муҳитни ўрганувчи кишидек бўлиши керак эди. Асардаги жамики нарса текширилган фактлар, ҳақиқий ҳужжатлар асосида ёзилган бўлиши керак. Ижобий фактлар ҳам, салбий фактлар ҳам яхши, дер эди у. Энг қўпол, энг аччиқ фактлар ҳам энг яхши фактлар билан бир қаторда туриши керак. Адабиёт ҳаётнинг асл нусхаси бўлиши керак. Золя ўзини талабчан тадқиқотчи деб биларди ва бунинг билан фахрланарди ва айни замонда ўзини «идеалист-ёзувчи»ларга қарама-қарши қўярди.

Золянинг бутун ижоди вахшиёна, ашаддий буржуа тузумига қарши қудратли норозилик туйғуси билан суғорилган эди. Оташин коммунист ёзувчи Анри Барбюс Золянинг ана шу хусусиятларига юксак баҳо берган.

Золянинг романларида капитализм иллатлари моҳирона фош этилган. «Жерминаль»да ишчиларнинг аёвсиз эксплуатация қилиниши тасвирланса, «Улжа» ва «Пул» романларида банкирлар, чайқовчиларнинг кирдикорлари очиб ташланади.

Золянинг ишчи оиласи тўғрисида ҳикоя қилувчи қуйидаги сатрлари капитализмга қарши даҳшатли айбнома бўлиб янграйди: «Отаси қоронғи бурчакда бошини икки қўли билан ушлаб ўтирибди; унинг елкалари оғир ҳўнграшларидан силкиниб туради. Онаси кўз ёшини зўрға тийиб, қизини ухлатмоқчи бўлади. У қизининг устига бисотида бор латта-путталарни ташлар экан, ақлли бўлиш ва тезроқ ухлашга ундайди. Аммо қиз совуқдан тишларини ғижирлатиб, айни пайтда кўксини ёндираётган иссиқдан ухлолмайди. У онасининг бўйнидан қучоқлаб, астагина сўрайди:

— Айтинг-чи, онажон, нега биз очмиз?»

Золя халқни, меҳнаткаш халқни севарди. У ана шу оддий кишилар — кўмир қазувчилар, темирчилар, мисгарлар, кир ювувчилар ҳаётини, уларнинг чуқур ва нафис ҳиссиётини кўрсатиб бера олди.

Золя бутун ижоди билан капитализмга қарши дадил ва қаҳрамонона курашган улуғ киши эди. Луи Арагоннинг таъбири билан айтганда, демократия ва тинчликнинг ашаддий душманлари Золя каби машҳур кишининг исмини эшитганлари заҳоти ларзага келардилар.

Биз соғлом, тўлақонли, бахтиёр ҳаёт учун ҳормай-толмай курашган инсонпарвар ёзувчининг порлоқ хотирасини самимият билан ёдга оламиз.

М. ЛУЦКИЙ,
профессор.

Халқаро ОБЗОР

ПЛАНЕТАМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

ХАТАРЛИ АВАНТЮРАЛАР ТЎХТАТИЛСИН

ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ БАЁНОТИ

ХАНОЙ, 31 март. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги хабар беришича, Вьетнам Демократик Республикаси Ташқи ишлар министрлигининг вакили кеча мухбирларга баёнот тарқатди. Бу баёнотда Қўшма Штатлар 7-флотининг кемалари Вьетнам Демократик Республикаси соҳилларига юборилганлиги қораланади.

Вьетнам Демократик Республикасининг Ташқи ишлар министрлиги, АҚШ ҳукумати 7-флот кемаларини Бак-Бо қўрфазидан дарҳол олиб кетсин. Вьетнам Демократик Республикасининг суверенитети ва территориал бутунлигига ҳамла қилиш йўлидаги ҳар қандай ҳаракатларни тўхтатсин, агрессив урушга чек қўйсин, АҚШнинг ва унга қарам мамлакатларнинг барча ҳарбий ходимларини, қурол-яроғи ва қўшинларини Жанубий Вьетнамдан олиб чиқиб кетсин ва Вьетнам хусусидаги 1954 йилги Женева битимларини тўғри амалга оширсин, деб талаб қилади.

АГРЕССИВ УРУШГА ЧЕК ҚЎЙИЛСИН!

ВЬЕТНАМ ХАЛҚ АРМИЯСИ ОЛИЙ ҚЎМОНДОНЛИГИ АЛОҚА МИССИЯСИНИНГ НОРОЗИЛИГИ

ХАНОЙ, 31 март. (ТАСС). Америка самолётлари 30 мартда Донг-Хой шаҳрини ва Винь-Линь районини бомбардимон қилиб ўққа тутганлиги муносабати билан Вьетнам Халқ Армияси олий қўмондонлигининг алоқа миссияси кеча Вьетнамда кузатувчи ва контроль қилувчи халқаро комиссияга норозилик юборди.

Вьетнам информация агентлигининг хабарида айтилишича Донг-Хой шаҳри районига кеча қилинган босқин вақтида, дастлабки маълумотларга қараганда, Вьетнам Халқ Армияси қисмлари беш самолётни уриб туширганлар ва бир неча самолётга шикаст етказганлар.

ЧЕТ ЭЛ ХРОНИКАСИ

● Пхеньянда Совет Иттифоқи билан Корея Халқ Демократик Республикаси ўртасида 1965 йилда маданий ва илмий ҳамкорлик қилиш плани имзоланди. Планда ҳар иккала мамлакат халқларининг традицион дўстлиги ва жипслиги манфаатларини кўзлаб, маориф ва фан, соғлиқни сақлаш ва спорт, маданият ва санъат, радиоэшиттириш ва телевидение соҳасида, шунингдек ижодий союзлар ўртасида ўзаро алоқа ва ҳамкорликни янада ривожлантириш кўзда тутилади.

● Конго (Браззавиль) билан Вьетнам Демократик Республикаси ўртасида маданий ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги битим имзоланди. Шу мамлакатларнинг муносабатлари тарихидаги бу биринчи битимда маданият ва санъат, маориф, соғлиқни сақлаш, радиоэшиттириш, информация, матбуот ва спорт соҳаларидаги алоқаларни кенгайтириш кўзда тутилади.

● Давлат кенгашининг Бош министри ва Хитой Компартияси Марказий Комитети раисининг ўринбосари Чжоу Энь-Лай ва унинг ҳамроҳлари 30 мартда Албаниядан жўнаб кетдилар. Шу куниёқ у, Жазоир Халқ Демократик Республикасининг президенти Бин Белланинг таклифига биноан Жазоирга келди.

● Даниядаги «Бурмейстер ог Вайн» кемасозлик корхонасида 5.500 тонна ҳажмдаги катта рефрижератор «Заполярний» траулери сувга туширилди. Бу кема Совет Иттифоқининг заказн билан қурилмоқда.

● Шартномага мувофиқ Покистонга етказилиб берилаётган Совет машиналарининг биринчи группаси олинди, иккинчи группаси эса йўлда келмоқда. СССРда ишлаб чиқарилган бу тракторлар, бульдозерлар, грейдерлар, культиваторлар, кранлар, автомашиналар ва бошқа механизмлардан қўриқ ерларни ўзлаштирмоқ ва ирригация иншоотлари қурмоқ учун фойдаланилади.

● Жанубий Корея Мудофаа министри Ким Сон Ин Сайгонга келди. Чет эл телеграф агентликларининг берган хабарларида айтилишича, Ким Сон Ин Жанубий Кореянинг Вьетнамга юборилган икки минг солдатига қўшимча равишда яна бир жанговар дивизиясини Вьетнамга юбориш масаласини Сайгон ҳукумат маъмурлари билан муҳокама қилмоқчи. (ТАСС).

ХИТОЙ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ КЕМАСИГА ҲУЖУМ ҚИЛИНДИ

ПЕКИН, 31 март. (ТАСС). Синьхуа агентлиги хабар беради: 29 март куни соат 19 дан бошлаб 23-45 минутгача Американинг икки қирувчи самолёти Хайнаньдао оролининг ғарбидаги очиқ денгизда Хитойнинг балиқ овлаш кемасини уч марта ўққа тутди.

Америка самолётлари иғвогарлик мақсадида Хитой балиқ овлаш кемаси устидан айланиб учиб юрди ва бу кема Хитойнинг территориал сувларига кирганда ҳам унинг орқасидан учиб келаверди.

ДЎСТЛАР ҲАМКОРЛИГИ

ВАРШАВА, 31 март. (ТАСС). Бугун Варшавада иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик билан шуғулланувчи ҳукуматлараро Польша—Совет комиссиясининг II сессияси ўз ишларини бошлаб юборди.

Совет Иттифоқи делегациясига СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. А. Лесечко бошчилик қилмоқда.

Кун тартибида СССР билан Польша Халқ Республикаси ўртасидаги икки томонлама ҳамкорликни янада ривожлантириш билан боғлиқ бўлган бир қанча муҳим проблемалар турибди. Польша ва СССР халқ хўжалигининг 1966—70 йиллардаги планларини координациялаш масаласига сессияда катта эътибор берилади.

Польша делегациясининг раҳбари, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, Министрлар Совети Раисининг ўринбосари П. Ярошевич бундай деди: сессия ўз ишларини КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев бошчилигидаги СССР Партия-Ҳукумат делегациясининг Варшавага келиши арафасида бошлади. Бу сессия, деда у, маълум даражада шу катта воқеа билан боғлангандир. Биз ўзимиз қиладиган ишлар дўст мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларнинг муҳим факторн бўлган иқтисодий ҳамкорликни яна ҳам кенгроқ ривожлантириш учун негиз бўлиб хизмат қилишини истаймиз.

Президент Носирнинг айтганлари

ҚОҲИРА, 31 март. (ТАСС). Жамол Абдил Носир Бирлашган Араб Республикасининг президентлигига олти йил муддат билан қайта сайлангандан кейин биринчи марта кеча ҳукуматнинг мажлисига раислик қилди. У, министрлар кабинети аъзолари олдида республикадаги ички аҳвол масаласи устида гапириб, мамлакат ҳозирги вақтда ривожланишнинг янги босқичига кирмоқда, деб айтди. Янги давр, деди президент, ривожланишимиздаги аввалги босқичнинг оддийгина давоми бўлиб қолмайди. Мамлакатда турли лавозимлардаги кишиларнинг ўрнини алмаштиришга эмас, балки ҳозирги системага доир ўзгаришлар қилиниши лозим. Янги босқичда, деб уқтирди Носир, кучларни халқ оммасининг аҳволини ҳар тарафлама ўрганишга сафарбар қилмоқ лозим.

Японияниг янги сув ости кемаси

ТОКИО, 31 март. (ТАСС). Урушдан кейин Япониянинг ҳарбий денгиз кучлари учун қурилган сув ости кемалари орасида энг каттаси бўлган «Оосио» кемаси бугун Кобэ портида миллий мудофаа бошқармасига топширилди. Сув ости кемасининг 8 та торпедо аппарати бўлиб, сув остида 18 узелгача тезлик билан сузаолади. 1.600 тонна ҳажмли бу сув ости кемасининг экипажи 80 кишидан иборат бўлади. Сув ости кемасини «Мицубиси Дзюкогио» фирмаси ясаган.

ЛАОС ХАЛҚИНИНГ ИРОДАСИНИ СИНДИРИБ БЎЛМАЙДИ

ХАНОЙ, 31 март. (ТАСС). Вна агентлигининг хабар беришича, Нео Лао Хак Сат ватанпарварлар партияси қуролли кучлари олий қўмондонлигининг вакили генерал Синкапо Кхан-Кхайдаги матбуот конференциясида гапириб, Америка империалистлари Лаос халқининг озодлик курашини ҳеч қандай бомбалар билан бостира олмайди, деб айтди.

Лаоснинг ватанпарвар кучлари назорати остида бўлган районларни Америка самолётлари бомбардимон қилаётганлиги ва ўққа тутаётганлигини генерал Синкапо кескин қоралади. 16 мартдан 24 мартгача, деди у, Америка империалистлари ва уларнинг агентлари юқори Лоасдаги Бан-Бан, Нонг-Эт ва бошқа районларни бир неча бор бомбардимон қилди. Самолётлар бу районларга 20 тоннадан ортиқ бомба ташлади. Улар, шунингдек Сиенг-Куанг вилоятига, марказий ва қуйи Лаосга химиявий бомбалар ташлаб кетди.

Генерал Синкапо айтдики, шу йилнинг фақат дастлабки 10 ҳафтаси ичида Лаос ватанпарвар кучларининг ҳаво ҳужумига қарши қисмлари Сам-Неа ва Сиенг-Куанг вилоятларида Американинг 22 та самолётини уриб туширдилар. 1962 йилнинг январидан бошлаб 1965 йилнинг март ойи ўрталаригача Лаос ватанпарвар кучлари Американинг жами бўлиб 58 самолётини уриб туширдилар.

● ● ●

Вьетнам Демократик Республикасининг пойтахти Ханойда Совет Иттифоқи ёрдами билан политехника институти қурилмоқда. Бу институтда 7 минг студент таълим олади. Институтнинг устахоналарида, аудитория ва лекция залларида бу йил ўқиш бошланади. Суратда: (чапдан) монтаж бўйича старший инженер В. Г. Дороднов ва вьетнамлик механиклардан Тен Зуи ҳамда Ван Ти институт лабораториясини жиҳозламоқдалар.

В. Будан фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

Агрессорлар талафот бермоқда

НЬЮ-ЙОРК, 31 март. (ТАСС). Бугун партизанлар Американинг Жанубий Вьетнамдаги энг катта ҳарбий базаси Да-Нангнинг жанубидаги Вьет-Ань деган жой яқинида Американинг икки вертолетини уриб туширдилар. Американинг икки ҳарбий хизматчиси ҳалок бўлди ва камида бештаси яраланди.

АП агентлиги мухбирининг Да-Нангдан хабар беришича, бу ҳақда хабар олиниши ҳамоно Да-Нанг авиация базасидан жанг бўлган жойга қирувчи—бомбардимончи самолётлар юборилди. Мухбир шу нарсани таъкидлайдики, шу йил февраль ойида Вьет-Ань учун бўлган сўнгги жанг вақтида партизанлар ҳукумат қўшинларининг бир батальонини деярли бутунлай яксон қилган эдилар.

АЛЛАҚАЧОН КЎРИЛИШИ ЛОЗИМ БЎЛГАН ЧОРА

ВАШИНГТОН, 31 март. (ТАСС). Вакиллар палатасининг Америкага қарши фаолиятни текширувчи кичик комиссияси ирқчилар ташкилоти Ку-Клукс-клан фаолиятини батафсил ўрганиб чиқиш тўғрисидаги қарорни бир овоздан қабул қилди.

«Ажиналар қидириш» билан шуғулланиб бадном бўлиб қолган бу кичик комиссия куклукскланчилар Селмадан Аонтгомерига «Озодлик юриши» қилиб бораётган негрлар юришида қатнашган детройтлик 39 яшар Виола Луизони 25 мартда ўлдириб, янги даҳшатли жиноят қилганларидан кейин, бу террорчилар ва қотилларга ўз эътиборини қаратишга ниҳоят мажбур бўлди. Беш боланинг онаси бўлган бу хотин ўлдирилганидан кейин бутун мамлакатда авж олиб кетган норозилик ва ғазаб тўлқини кичик комиссияни куклукскланчиларнинг фаолиятини текшириш билан шуғулланишга ҳамда Американинг ирқчи партияси, террорчи ташкилот бўлган «минитменлар» ҳамда «қора мусулмонлар» жамияти фаолиятини ўрганиб чиқишга мажбур қилди.

(«Совет Ўзбекистони»нинг навбатдаги сони 4 апрелда чиқади).

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

2 АПРЕЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт. 9.30 — Қувноқ қуйлар. 10.10 — Л. Авдеева куйлайди. 11.10—Ўзбекистон ССР Фанлар академияси институтларида. 11.25 — Ўзбек куйлари. 12.15 — Жаҳон халқлари куйлари. 12.50—Фан изланишда (рус.). 13.40 — Дам олиш концерти (рус.). 16.15—Концерт. 17.00 — Концерт. 18.00—«Алангали йиллар қиссаси» (фашистлар Германияси устидан ғалаба қилинганлигининг 20 йиллиги олдидан). 18.30 — «Политотдел» ва «Даугава» (Рига) командалари ўртасидаги футбол ўйини эшиттирилади. 19.20 — Социалистик мамлакатлар куйлари. 20.00—Янги турар жойлар (рус.). 20.10 — Музикали учрашувлар (рус.). 20.45 — Ленин кунлари олдидан. «В. И. Ленин таълимоти яшайди ва ғалаба қилади». 22.10 — Халқ қўшиқлари. 22.40 — Жангчи-ёзувчилар. 23.20 — Қишлоқ хўжалик ходимлари талабига мувофиқ.

Телевидение

2 АПРЕЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар,** 18.20 — **Санъат ва ахлоқ** (катта ёшдаги мактаб ўқувчилари учун). 18.50 — **Ёшлар клуби** («Ёшлик» студияси). 19.30 — **Кўк шаҳарлар** (ҳужжатли фильм). 19.50 — **Асад Азимов куйлайди.**

20.40 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.45 — **Телевизион янгиликлар,** 21.00 — **Далалардан дараклар** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 21.20 — **Реклама ва эълонлар,** 21.30 — **Криница қишлоғи** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 19.00 — **Ўзимиз ўйинчоқлар ясаймиз** (болалар учун). 19.35 — **Тошкент янгиликлари,** 19.45 — **Социализм йўлидан** (Венгриянинг немис-фашист босқинчилар зулмидан озод этилганлигининг 20 йиллиги муносабати билан). 20.05 — М. Тулебоевнинг **Биржон ва Сара** операси.

Рус тилида: 20.35 — **Спортчи-парашютчилар** (илмий-оммабоп фильм). 20.55 — Буюк рассом **И. Пряничников,** 21.20 — **Тошкент янгиликлари,** 21.30 — **Арафа** (бадиий фильм).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/IV да кундуз **Доктор Айболит,** кечқурун **Семурғ.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 2/IV да **Сўнгги нусхалар,** 3/IV да **Биринчи муҳаббат.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 2/IV да **Зуҳранинг мактублари,** 3/IV да **Жон қизлар.**

Кино

САНЪАТ САРОЙИДА — кундуз 12, 3, кеч 6-15 минут ва 9 да янги ҳинд бадиий фильми **Севги деб.** Билетлар сотилмоқда.

Хиросима тошлари — «МИР», «ЎЗБЕКИСТОН», «МОСКВА», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кеч соат 10 да).

Можаро — СОБИР РАҲИМОВ номли, «ДРУЖБА» (1-залда), «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «ИСКРА» (кундуз соат 4 гача).

Тақдирга қарши — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10 да).

Халол нонимиз — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ЁШ ГВАРДИЯ» (эрталаб соат 10 ва 11-45 минутда).

Севимли мустабид — «ДРУЖБА» (2-залда), «ВОСТОК» (кичик залда кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (кундуз соат 5 дан).

Синдбоднинг еттинчи саёҳати — «ДРУЖБА» (эрталаб соат 10 ярим, кундуз 12 ва 2 да), «ЮЛДУЗ» (кундуз 5, кеч 7 ва 9 да).

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

3 апрель кундуз соат 5 да

ФУТБОЛ

«Шахтёр» (Донецк) — «Пахтакор» (Тошкент) командалари ўртасида ўртоқлик учрашуви.

Билетлар сотилмоқда.

ҚАРШИ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларда ишлаш учун

КОНКУРС

ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Фалсафа, педагогика ва психология, рус тили, химия, ўзбек адабиёти, физика, математика кафедраларининг мудирлари (доцентлар ёки фан кандидатлари)

педагогика ва психология кафедрасининг доценти.

Конкурс муддати—25/IV гача.

Мурожаат учун адрес: Ўзбекистон ССР, Қарши шаҳар, Кўчабоғ, 17-уй.

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

3 апрелда

катта концерт

Концертда: СССР халқ артистлари **Ҳалима Носирова, Саодат Қобилова, Галия Измайлова,** Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Карим Зокиров, Саттор Ярашев, Жамол Низомхўжаев, Клара Юсупова,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Эргаш Йўлдошев, Михаил Давидов, Ҳалима Комиловалар** қатнашади.

Халқ чолғу ансамбли жўр бўлади.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

2, 5, 6, 7 апрелда

Ўзбекистон ССР ва Туркманистон ССР халқ артисти **Комилжон Отаниёзов** раҳбарлиги ва иштирокида

ХОРАЗМ АНСАМБЛИНИНГ

КОНЦЕРТЛАРИ

Концертларда: Бутуниттифоқ ёшлар ва студентлар фестивали лауреати **Отажон Ражабов,** солистлардан **Олмахон Ҳайитова, Гулчехра Исмоилова, Шариф Султонов, Жуманиёз Собиров, Отаназар Абдалниёзов, Раъно Жуманиёзова, Ражаб Исмоилов, Отабой Ҳасанов,** ўзбек халқ чолғу ансамбли қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗДРАМА ВА КОМЕДИЯ ТЕАТРИДА

4, 5, 9, 11 апрелда

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

Соҳиб Жамол асари

Гули сиёҳ

Афғон ҳаётидан ёзилган шу номли қисса асосида 2 парда, 12 кўринишли музикали драма.

Д. Соатқулов музикаси.

Постановкачи режиссёр—Ўзбекистон ССР халқ артисти. Давлат мукофоти лауреати **Раззоқ Ҳамроев,** рассом — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби **Г. А Визель,** дирижёр — **Э. Тошматов,** режиссёр ассистенти — **Р. Муҳиддинова,** хормейстер—**А. Ҳомидов,** концертмейстерлар — **А. Малина, М. Фурман.**

Ю. Даниялов инсценировкасини Р. Ҳамроев таржима қилган ва музикали драма вариантини яратган.

Кеч соат 8 да бошланади.

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

1965 йил 12 апрель кундуз соат 3 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси химия-технология ва биология фанлари бўлимининг биология фанлари бўйича бирлашган илмий совети мажлисида (Гоголь кўчаси, 70-уй, Фанлар академиясининг конференц-зали)

А. А. Раҳимов — биология фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Бедапояларда бегона ўтларга қарши химиявий усулда кураш» деган темада.

1965 йил 13 апрель кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ижтимоий фанлар бўлимининг бирлашган илмий совети мажлисида (Гоголь кўчаси, 70-уй. Фанлар академиясининг кичик конференц-зали)

К. Аимбетов — филология фанлари доктори деган илмий даражани олиш учун: «Қорақалпоқ халқ жирчилари» деган темада.

Диссертациялар билан Фанлар академияси кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

«СРЕДАЗГИПРОВОДХОЗ»ГА

Тошкент областида ишлаш учун:

геодезист инженерлар, қидирувчи ва топограф техниклар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Полиграф кўчаси, 1-уйда кадрлар бўлимига учрашилсин.

«УЗХЛАДОТОРГМОНТАЖ» трестининг

ТОШКЕНТ РЕМОНТ-МОНТАЖ УЧАСТКАСИГА

4, 5, 6-разрядли электрик слесарлар, токарлар, слесарлар, газосваркачилар, юкчилар, электрообмотчиклар, инженер-электрик

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Грампластинка кўчаси, 40-уй, телефон 6-21-31 (1, 2, 4, 20-автобуснинг «Салор» станцияси).

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, № 26.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 26545, Редактор ўринбосарлари — 27914, 29323. Масъул секретарь — 34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 27283. Партия турмуши — 33469. 31226. Пропаганда — 27221. Саноат, қурилиш ва транспорт — 34780. Совет қурилиши—33258. Қишлоқ хўжалик—27604. Адабиёт ва санъат—32036, 31226. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34451. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005. 33553. Иллюстрация — 34524. Стенографистка — 27343. Эълонлар — 28142. Коммутатор — 30249, 30250, 30251, 30252, 30253, 30254, 30255, 30256, 30257, 30258.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 03725. ИНДЕКС 64543 № В. 77.